

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 20CoP/46/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1117212625
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 09. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michaela Králová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2017:1117212625.2

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Michaely Královej a členov senátu JUDr. Dariny Kriváňovej a JUDr. Ivany Jahbovej v právnej veci maloletého dieťaťa: X. Z. W., narodená dňa XX.XX.XXXX, štátne občianstvo Ekvádorskej republiky a Slovenskej republiky, zastúpená súdom ustanoveným kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Malacky, so sídlom Záhorácka 2942/60A, Malacky, dieťa rodičov: matky - K. O. W. F., narodená dňa XX.XX.XXXX, bytom D. K. XX C.. XX, Z., E. W., štátna občianka E. W., právne zastúpená JUDr. Danielou Ježovou, LL.M., PhD., advokátkou, so sídlom Javorinská 13, 811 03 Bratislava, a otca - N. Z., narodený dňa XX.XX.XXXX, bytom S. XXX, XXX XX S., toho času bytom K. W. XX, XXX XX K., štátny občan I. W., v konaní o návrhu navrhovateľky, matky maloletej o návrat maloletého dieťaťa do cudziny pri neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní, na odvolanie otca proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I. zo dňa 29. júna 2017, č.k. 3P 91/2017-276, takto

rozhodol:

Odvolací súd uznesenie Okresného súdu Bratislava I. 29. júna 2017, č.k. 3P 91/2017-276, p
o t v r d z u j e .

odôvodnenie:

1. Okresný súd Bratislava I. uznesením zo dňa 29.06.2017, č. k. 3P 91/2017 - 276 nariadil návrat maloletého dieťaťa X. Z. W., nar. XX.XX.XXXX (ďalej len "maloleté dieťa") do krajiny jeho obvyklého pobytu do E. W.. Súčasne nariadil otcovi maloletého dieťaťa N. Z., nar. XX.XX.XXXX, aby maloleté dieťa navrátil na územie E. W. do 15 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie. V prípade, že otec maloleté dieťa v súlade s výrokom II. uznesenia na územie E. W. nenavráti, je matka maloletého dieťaťa K. O. W. F., nar. XX.XX.XXXX, oprávnená po uplynutí stanovenej lehoty maloleté dieťa prevziať za účelom jeho navrátenia do krajiny obvyklého pobytu maloletého dieťaťa, t.j. na územie E. republiky. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

2. Súd prvej inštancie v rámci odôvodnenia uviedol, že súdu prvej inštancie bol dňa 23.05.2017 doručený návrh matky maloletej, zastúpenej právnou zástupkyňou, na nariadenie návratu maloletej do krajiny jej obvyklého pobytu, t.j. do E. W. v zmysle Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí na tom skutkovom základe, že maloletá mala v E. republike obvyklý pobyt, kde žila s matkou od januára 2015, matke bola zverená na základe mediačnej dohody rodičov uzavretej pred príslušným orgánom E., pričom na základe dohody rodičov pricestovala maloletá vo februári 2017 spolu s matkou a otcom na I., aby tu s otcom strávila čas do 17.04.2017, kedy sa mala na základe dohody rodičov vrátiť do E.. Otec dcéru odmietol matke vrátiť a od 18.04.2017 maloletú X. neoprávnenne zadržáva na území I. republiky. Matka tiež uviedla, že s otcom maloletej sú manželia, od januára 2015 však spolu nežijú, pričom matka žije s maloletou v E. a otec na I..

3. Vo veci boli uznesením č.k. 3P/91/2017-176 zo dňa 23.06.2017 nariadené vhodné opatrenia na zabezpečenie podmienok pre návrat maloletej v nasledovnom znení: Matka je oprávnená stretávať sa s maloletou každý pondelok, stredu a piatok od 9.00 hod. do 19.00 hod., s výnimkou dní zostávajúcich do

ukončenia školského roka (do 30.06.), v ktorých je matka oprávnená stretávať sa s maloletou v určené dni od 13.00 hod. do 19.00 hod., ako aj v sobotu a nedeľu v párnom kalendárnom týždni vždy od 9.00 hod. do 19.00 hod. Otec je povinný maloletú na styk s matkou riadne pripraviť a za účelom realizácie styku matky s maloletou matke odovzdať v mieste bydliska otca s tým, že v čase, kedy bude maloletá v čase určenom ako začiatok styku počas školských dní v školskom zariadení, je miestom prevzatia maloletej školské zariadenie, ktoré maloletá navštevuje. Matka je povinná v čase určenom ako ukončenie styku maloletú odovzdať otcovi. Matka je povinná realizovať styk s maloletou na území I. W.. Súd zároveň zakázal matke a otcovi maloletej opustiť s maloletou územie I. W. bez súhlasu súdu až do dňa právoplatnosti rozhodnutia súdu v danej veci. Súd zákaz opustiť územie I. W. maloletého dieťaťa: X. Z. W., narodenej dňa XX.XX.XXXX nariadil zapísať do evidencie Úradu hraničnej a cudzineckej polície Prezídia policajného zboru I. republiky. Vo zvyšku súd návrh matky na nariadenie vhodných opatrení zamietol. Uznesenie nadobudlo vykonateľnosť vo výrokoch týkajúcich sa zákazu opustiť územie a jeho zápisu dňa 23.06.2017, vo výroku týkajúcom sa úpravy styku matky s maloletou dňa 28.06.2017.

4. Otec maloletej sa k návrhu matky vyjadril podaním doručeným súdu prvej inštancie prostredníctvom právneho zástupcu dňa 19.06.2017. Proti návrhu matky otec namietal obvyklý pobyt maloletej, ktorý mala mať maloletá podľa tvrdení otca na území I. republiky, čo otec odôvodňoval skutočnosťami, že maloletá X. žila v I. republike v období rokov 2008 až 2014 na základe úmyslu rodičov trvalo žiť s dieťaťom na území I., kde si vybuďovala primerané väzby, navštevovala materskú a základnú školu, mala kamarátov a za svoj domov tak považuje I.. Na území E. mala byť maloletá podľa otca zadržaná matkou bez jeho súhlasu, pričom s konaním matky sa otec nikdy nezmieril. Dieťa tak z právneho hľadiska obvyklý pobyt na území E. republiky nenadobudlo, pretože sa tak neudialo na podklade dohody rodičov, resp. nebol nesúhlas jedného z rodičov nahradený rozhodnutím súdu. Za podklad na zmenu obvyklého pobytu nemožno považovať ani matkou predložené mediačné dohody, ktorých podpísanie si vynútila matka ako podmienku vycestovania dcéry na I., pretože z týchto priamo nevyplýva dohoda rodičov o zmene obvyklého pobytu dieťaťa. Dohody nie sú na území I. vykonateľné a ich vadou podľa otca je to, že ich účastníkmi sú len rodičia a nie samotné dieťa, ktorého sa rodičovská dohoda bytostne dotýka. Vzhľadom na to, že dieťa má obvyklý pobyt na území I. republiky, kde navyše prežilo podstatnú časť svojho života a kde má vybudované väzby, mal otec za to, že ponechaním dieťaťa na I. nedošlo k jeho neoprávnenému zadržaniu, ale naopak k jeho návratu do krajiny obvyklého pobytu, kam patrí. Návrh matky žiadal otec preto zamietnuť. Pre prípad, že by súd ustálil ako krajinu obvyklého pobytu dieťaťa E., poukazoval otec na článok 13 Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí, nakoľko mal za to, že sú dané dôvody pre nenariadenie návratu. V tomto smere mal otec za kľúčové zistiť názor dieťaťa jeho vypočutím pred súdom, na otázku jeho návratu a tento jeho názor rešpektovať a brať do úvahy, keďže kvalifikovane vyjadrený nesúhlas dieťaťa je v zmysle článku 13 samostatným dôvodom pre nenariadenie návratu. Otec poukazoval na opakované vyjadrenia maloletej v prospech jej zotrvania na I.. Maloletá má 9 rokov a je schopná porovnať život v E. a na I. a z porovnania si vytvoriť názor. Mal tiež za to, že z doposiaľ vykonaných psychologických vyšetrení dieťaťa vyplýva, že maloletá je na otca silne citovo naviazaná a odlúčenie od otca je spôsobilé prívodiť jej vážnu psychickú ujmu. Nenariadenie návratu odôvodňoval otec aj bezpečnostnou situáciou v E., vyššou mierou kriminality a stavom zdravotníctva.

5. Súd prvej inštancie v rámci skutočného stavu zistil, že rodičia maloletej uzatvorili manželstvo dňa XX.XX.XXXX v E.. Maloletá je ich spoločným manželským dieťaťom, narodeným dňa XX.XX.XXXX v meste D. v E.. Vo veku cca 4 mesiacov maloletej sa rodičia spolu s maloletou presťahovali na I., kde žili spoločne v rodinnom dome starých rodičov maloletej z otcovej strany až do januára 2013, kedy sa presťahovali do bytu v Malackách. V decembri 2014 rodičia spolu s maloletou odcestovali do E. na dovolenku, aby tam strávili vianočné sviatky a Nový rok s tým, že na I. sa mali vrátiť dňa 15.01.2015. Medzi rodičmi malo dôjsť v tom čase ku konfliktu, matka podala návrh, na základe ktorého Krajský súd Guayas, pod č.k. 09571-2015-0439 vydal ochranné opatrenia v podobe zákazu priblíženia a zákazu zastrážovania nariadeného otcovi vo vzťahu k matke, ktoré podľa výpovede otca otcovi doručené neboli a o ktorých nemal vedomosť. Vo vzťahu ku konaniu o návrat maloletej táto skutočnosť rozhodujúca nebola. Matka a otec maloletej nevedú spoločnú domácnosť od 01/2015 kvôli rozvratu manželstva, matka s maloletou žijú od 01/2015 v E., kde maloletá navštevuje základnú školu. Otec žije na I., maloletú od tohto času pravidelne niekoľkokrát ročne navštevuje v E.. Matka a otec uzavreli dňa 07.03.2016 ohľadom úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej v E. na žiadosť otca (v zápisnici o mediácii uvedený ako žiadateľ), zastúpeného advokátom pred mediátorom Národného mediačného centra súdnej činnosti Z. dohodu, resp. dohody, o zverení maloletej do osobnej starostlivosti

matky, o úprave styku otca s maloletou a o výške výživného. Otec na základe dohody realizuje styk s maloletou na území E. niekoľkokrát ročne s tým, že maloletá raz ročne po skončení školského roka, v období školských prázdnin, ktoré sú v E. v mesiaci marec, na dobu 31 dní (v zmysle dohody) cestuje na I. v sprievode matky alebo jej príbuzných.

6. V rámci skutočného stavu súd prvej inštancie zistil, že ohľadom prázdnin 2017 matka súhlasila, že maloletá X. stráví na I. čas aj nad rámec dohody a to od 15.02.2017 do 17.04.2017, kedy sa mala vrátiť do E.. Dňa 15.02.2017 maloletá pricestovala z E.Á. na I. v sprievode matky aj otca. Po príchode na I. trávila maloletá čas prevažne s otcom a jeho rodinou, matka súhlasila, aby išla maloletá s otcom a jeho rodinou lyžovať. Matka mala zabezpečené samostatné bývanie, s dieťaťom sa stretávala na základe dohody s otcom vždy v jeho prítomnosti. Dňa 30.03.2017 otec matke oznámil, že má súdne rozhodnutie, že dieťa zostáva s ním a do E. sa nevráti. Matka sa vzhľadom na uvedené obrátila na ústredný orgán E. a začala podnikáť kroky smerujúce k podaniu návrhu na nariadenie návratu maloletej. Na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Malacky sa dozvedela, že otec bol s dieťaťom na psychologickom poradenstve a že bolo nariadené neodkladné opatrenie, aby išla na súd a osobne si ho prevzala, keďže neodkladné opatrenie matke doručené nebolo. Zistila, že Okresný súd Malacky pod č.k. 9P/46/2017-32 nariadil dňa 22.03.2017 neodkladné opatrenie, vykonateľné dňa 22.03.2017, ukladajúce povinnosť matke odovzdať maloletú X. do osobnej starostlivosti otca. Rozhodnutie súdu prvej inštancie však právoplatné nie je, matka sa voči nemu odvolala. Dňa 23.05.2017 podala matka návrh na nariadenie návratu maloletej do E., ako krajiny obvyklého pobytu maloletej.

7. Súd prvej inštancie v konaní zisťoval aj názor maloletej, za účelom čoho vypočul maloletú X. dňa 28.06.2017 bez prítomnosti rodičov za prítomnosti kolízneho opatrovníka a psychológa. Maloletá X. pôsobila počas rozhovoru kľudným dojmom, správala sa primerane k situácii. Na otázky odpovedala v podstate bez latencií, pôsobila bezprostredne, nemala však tendenciu k samostatnému prejavu, resp. vysloveniu názoru, vždy počkala na položenú otázku, až potom sa vyjadrila. Maloletá plynule ovláda slovenský aj španielsky jazyk. V rozhovore uviedla, že asi dva mesiace už navštevuje tretí ročník základnej školy v Dúbravke, ktorú navštevovala ešte pred odchodom do E., preto tam našla kamarátov, s ktorými chodila ešte do prvej triedy. Pokiaľ ide o E., X. uviedla, že najviac sa jej tam páčila príroda, škola podľa nej nebola až taká dobrá. V E. mala tiež kamarátky, ale teraz s nimi nie je v kontakte, nakoľko nemá na ne "Č.". Bola by rada, keby sem prišli za ňou na návštevu. V E. má tiež babku a dedka, s ktorými si niekedy telefonuje, keď je s maminou. Naposledy s nimi hovorila asi pred dvoma týždňami, presne si nepamätá. Nevie posúdiť, či im je za ňou smutno, jej aj áno. V E.A. má aj malého asi 2- alebo 3-ročného bratranca, o ktorom sa vyjadrila, že strašne rád beží. K svojej súčasnej rodinnej situácii uviedla, že býva s "tatkom" a maminka býva teraz tu v Bratislave, stretáva sa s ňou podľa toho, ako sa mamina s tatkom dohodnú, chodievajú za ňou do Bratislavy. Na otázku psychologičky, či jej stačí také stretávanie "tak máličko," uviedla, že jej to nevadí. Na otázku kde a s kým bývala v E., X. podrobne popísala, že tam mali 3-poschodový dom, kde na jednom poschodí bývala ona s maminou, na ďalšom starí rodičia aj jej krstná mama, na najvyššom poschodí sa starý otec rozhodol urobiť izby na prenajímanie. Má tam svoju izbičku. Do školy chodila v E. autobusom, to považuje za najhoršie, pretože vystupovala predposledná. K autobusu ju odprevádzala mamina. Bývali v meste. Poobede keď sa vrátila zo školy, mamina bývala v práci, niekedy aj do šiestej, zvyčajne do 15.30 hod., po škole teda bývala s opatrovatelkou alebo s babkou. S kamarátmi sa po škole pravidelne nestretávala, pretože bývali inde, ale chodievala k najlepšej kamarátke. Na položenú otázku sa rozrozprávala o zvykoch v E., o tzv. "N.", ktorú mala aj tu na I., bolo zjavné, že zvyky a život v E. pozná, rozprávala o nich bez problémov, s nadšením. Uviedla, že školský rok v E. trvá do mája do februára, v marci a apríli sú prázdniny. V E. navštevovala plávanie a volejbal, bolo to v rámci školy, predtým si vybrala gymnastiku, ktorá sa jej potom prestala páčiť. V škole na I. sa jej páči, je tu viac prestávok, škola začína o 8.00 hod, pričom v E. už o 07:05 hod., čo jej vyhovuje menej. Nosí sa tam tiež uniforma, čo sa jej veľmi nepáči. Na E. sa jej nepáči teplo, nestriedajú sa ročné obdobia. Pri mori majú "druhý" dom, kam chodievajú na víkendy, obáva sa však tsunami. V E. jej chýbala zima. Na I. jej nechýba nikto a nič, keďže je tu aj mamina, aj tatino. Najradšej by bola, keby mala celú rodinu pri sebe tu na I., lebo je tu sneh a zima.

8. Psychologička ÚPSVaR Malacky v správe z pohovoru s maloletou pred súdom prvej inštancie zo dňa 28.06.2017, doručenej súdu dňa 29.06.2017, vyhodnotila, že vypočutie prebiehalo v adekvátnom prostredí, v štandardných podmienkach. Dieťa prišlo v sprievode otca a na chodbe čakala aj matka dieťaťa. Dieťa ochotne a veľmi rýchlo nadviazalo kontakt so sudkyňou. Neprejavovalo žiaden odpor alebo nechuť. Bolo bez známok akútneho ochorenia. Ochotne sa usadili v kresle. Spočiatku bolo

mierne hanblivé, avšak po prvotnej komunikácii so sudkyňou sa dieťa spontánne uvoľnilo. Reč dieťaťa bola veku primeraná. Rečový obsah zrozumiteľný. Rečové tempo mierne plynulé. Porozumenie reči zo strany sudkyne a prítomných osôb bolo dostatočné. Od začiatku maloletá X. vytvárala otvorený kontakt so sudkyňou a s ostatnými prítomnými osobami. Emočné ladenie bolo u maloletej od začiatku pozitívne bez prejavov strachu. Atmosféra v miestnosti bola príjemná, uvoľnená. Psychomotorické tempo u X. bolo priemerné. X. sa správala primerane aktívne. Jej prejav správania bol pokojný a tiež uvoľnený. Nemala problém porozumieť otázkam a na otázky odpovedať. Spontánne však nemala potrebu sa k daným otázkam dovyjadrovať alebo opravovať svoje odpovede. Vyjadrovala sa a odpovedala len na položené otázky. U maloletej X. nebolo zaznamenané zo strany psychológa tendenčné správanie voči jednému rodičovi. X. vyjadrovala svoju spokojnosť k starostlivosti oboch rodičov, ako aj vykazovala vysoko pozitívne emócie k obojmu rodičom. U X. pretrvávali pozitívne spomienky a pozitívne zážitky ako v starostlivosti matky, tak aj v starostlivosti otca. Maloletá sa pri otázkach, týkajúcich sa striktnie jej predstavy budúcnosti, ako aj spôsobu starostlivosti, nevedela jednoznačne vyjadriť. Jej odpovede boli poväčšine neutrálne, doprevádzané vyjadrením "Ja neviem". Maloletá X. nevedela uviesť, a ani neuvádzala žiadne závažné okolnosti, ktoré by poukazovali na zlé, prípadne traumatickú alebo ohrozujúcu starostlivosť matky, ako aj otca. Odpovede maloletej neboli bipolárne voči svojim rodičom. V spomenutých odpovediach maloletá nevedela adekvátne zvážiť a posúdiť obsah svojich vyjadrení ani dôsledkov, ku ktorým by mohli viesť. Odpovede odzrkadľovali ešte jej osobnostnú nezrelosť, ale aj nevyhranenosť voči rodičom.

U maloletej X. je možné aktuálne badať emocionálnu spriaznenosť s otcom, čo do podstatnej miery môže byť determinované doterajším užším kontaktom. Maloletá X. sa vyjadrila, že by bola najspokojnejšia, ak by sa o ňu starali a bola v kontakte so všetkými členmi rodiny ako sú otec, mama, starí rodičia z oboch strán, ako aj ďalší rodinní príslušníci. Maloletá X. má aktuálne zabezpečenú starostlivosť a kontakt s obojmi rodičmi, preto nevie adekvátne zvážiť výhody, tak aj nevýhody, bývania v štáte Slovenská republika, ako aj v štáte E.. Neuvádza ani závažné a ohrozujúce dôvody, prečo by nechcela odísť naspäť do E.. Prospech bývania v I. republike vníma v tom, že je tu zima a sneh a začiatok vyučovania v škole na I. je o 8.00 hod., kým v E. o 7.00 hod. Za menej náročnú považuje výučbu napr. matematiky v E.. V E. dostávala štandardnú starostlivosť v dostupnom školstve, s možnosťou výberu záujmovej činnosti. E. nevnímala ako nebezpečnú krajinu, obávala sa len zemetrasenia. Psychologička záverom vyhodnotila, že dieťa nemá vytvorený hraničný ani jednotný názor, ani osobnostnú zrelosť na to, aby vedelo adekvátne zvážiť a vyjadriť svoje rozhodnutia, preto odporučila rozhodnutie v danej veci ponechať na zváženie súdu.

9. Kolízny opatrovník ako súdom ustanovený zástupca maloletého dieťaťa v konaní odporučil súdu prvej inštancie návrhu navrhovateľky vyhovieť. V rámci svojho stanoviska zdôraznil skutočnosť, že maloletá celý svoj doterajší život žila s matkou, túto skutočnosť otec nepoprel, na matku je viazaná. Je pravdou, že aj s otcom má vytvorený veľmi dobrý vzťah, čo počas pohovoru uviedla. Avšak v dôsledku toho, že kľúčovou osobou v živote maloletej je matka, bol by veľmi nepriaznivým spôsobom ovplyvnený psychický vývin maloletej, ak by mala žiť dlhší čas bez matky, a teda v rozpore s jej záujmami. Kolízny opatrovník tiež poukázal na to, že maloletá žila posledné dva roky v E., kde má sociálne zázemie, školu, krúžky, priateľov aj vzťahy, ktoré sú pre jej vývoj veľmi dôležité. Maloletá vzhľadom na vek, a veku prislúchajúcu osobnostnú nezrelosť, nedokáže zvážiť dôsledky svojich rozhodnutí, preto nemôže byť názor maloletej hlavným faktorom, zohľadneným vo veci. Kolízny opatrovník mal za to, že nariadenie návratu maloletej do E. republiky je v najlepšom záujme maloletej.

10. Predmetom konania je v danom prípade rozhodnutie o návrhu navrhovateľky na nariadenie návratu maloletého dieťaťa do cudziny pri neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní ("návratové konanie"). Hmotnoprávna úprava vzťahujúca sa k veci vychádza z Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí prijatého v Haagu dňa 25.10.1980, publikovaného v oznámení Ministerstva zahraničných vecí I. republiky pod č. 119/2001 Z.z. (ďalej len "Dohovor"). E. republika a Slovenská republika sú týmto medzinárodným predpisom viazané. Procesná reflexia uvedeného hmotnoprávneho predpisu je vyjadrená v ustanovení § 123 a nasl. zákona č. 161/2015 Z.z., Civilný mimosporový poriadok (ďalej len "CMP").

11. Súd prvej inštancie v rámci návratového konania rozhoduje výlučne o tom, či bude dieťa do miesta obvyklého pobytu navrátené alebo nie. V konaní súd teda nerozhoduje o starostlivosti, výchove, výžive dieťaťa ani o styku rodičov s dieťaťom (s výnimkou rámca vhodných opatrení). Právna úprava obsiahnutá v Dohovore je jasná a striktná. V prípade, že súd ustáli, že došlo k neoprávnenému premiestneniu alebo zadržaniu maloletého dieťaťa a návrh na návrat je podaný do jedného roku od

neoprávneného premiestenia alebo zadržania, musí súd nariadiť návrat maloletého dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu. Túto povinnosť nemá iba v prípade, ak je daná niektorá z výnimiek uvedených v článku 13 alebo 20 Dohovoru. Výnimky je pritom potrebné v zmysle Dohovoru vykladať reštriktívne a mať pri ich aplikácii na zreteli, že vo svojej podstate idú proti hlavným cieľom Dohovoru. Návratové konanie ako výslovne vyplýva zo znenia Dohovoru (článok 19) nie je svojou povahou konanie vo veci samej, teda konaním o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, ale má charakter predbežného konania, v ktorom je zisťovaný konflikt s jurisdikciou a má v ňom byť s konečnou platnosťou zodpovedaná otázka jurisdikcie nad maloletým dieťaťom. V návratovom konaní preto súd nehodnotí výchovné schopnosti rodičov, ich osobné, zárobkové a majetkové pomery, rozsah, v akom sú schopní zabezpečovať starostlivosť o maloleté dieťa a saturovať jeho potreby a záujmy. Súd v konaní zisťuje výlučne skutočnosti rozhodné z hľadiska výkladu príslušných hmotnoprávných ustanovení Dohovoru (súvisí s ust. § 123 CMP).

12. Na základe vyššie uvedeného súd prvej inštancie konštatoval, že dokazovanie v predmetnom konaní zameral a vykonal v rozsahu potrebnom výlučne na zistenie skutočností nevyhnutných pre posúdenie, či bolo v danom prípade premiestnenie alebo zadržanie maloletej neoprávnené, s čím v súvislosti bolo potrebné odpovedať na otázky: aká je krajina obvyklého pobytu dieťaťa; kto k maloletému dieťaťu vykonával opatrovnícke práva a ak v prípade, ak súd zistí, že návrat maloletej je potrebné nariadiť, či je daný niektorý z dôvodov na nenariadenie návratu.

13. Prvou otázkou, s ktorou sa s poukazom na odsek 24 súd prvej inštancie musel vysporiadať, bolo ustálenie krajiny obvyklého pobytu dieťaťa. Z listinných dôkazov predložených navrhovateľkou, mediačnej dohody uzavretej medzi rodičmi maloletej, potvrdenia tamojšieho školského zariadenia (č.l. 83), potvrdenia lekára, pediatra (č.l. 91), výpovedí oboch rodičov, vrátane výpovede samotnej otca (č.l. 244) vyplynulo, že maloletá sa na území E. zdržiavala od 01/2015. Maloletá X. v E. navštevovala druhý a tretí ročník vzdelávacieho súkromného bilingválneho zariadenia "Q." v meste Z., kde je pre školský rok 2017/2018 zapísaná do štvrtého ročníka. Maloletá mala v E., v meste Z. zabezpečenú zdravotnú starostlivosť u pediatra A. S. V. O.. Výkon rodičovských práv a povinností k maloletej X. bol upravený na základe dohody uzatvorenej medzi rodičmi, resp. otcom ako žiadateľom (navrhovateľom), zastúpeným právnu zástupkyňou a matkou dňa 07.03.2016 v E. v Rade judikatúra - Národné mediačné centrum súdnej činnosti, spisanej v Zapisnici o mediácii č. 001.09.001. Ako vyplýva z bodu 8.2. mediačnej dohody, zápisnica o mediácii, obsahujúca dohodu, má rovnaký účinok ako právoplatný a vykonateľný rozsudok a vykoná sa rovnakým spôsobom ako sa vykonávajú rozsudky posledného stupňa. Podľa citovaného článku dohoda rodičov má právne účinky konečného rozsudku. V zmysle uvedenej dohody bola maloletá zverená do osobnej starostlivosti matky a bol upravený styk otca s maloletou na území E. niekoľkokrát ročne s tým, že maloletá raz ročne po skončení školského roka, v období školských prázdnin, ktoré sú v E. v mesiaci marec na dobu 31 dní (v zmysle dohody) cestuje na I. v sprievode matky alebo jej príbuzných. Obsahom dohody bolo tiež určenie výživného otcovi maloletej. Pokiaľ otec spochybňoval nadobudnutie obvyklého pobytu maloletou v E. z dôvodu, že mediačnú dohodu uzavrel z dôvodu, že matka údajne dohodou podmieňovala jeho styk s maloletou, toto jeho tvrdenie zostalo v konaní nepreukázané a navyše v rozpore s preukázanými skutočnosťami, z ktorých jednoznačne vyplýva, že dohoda bola uzavretá na žiadosť otca (v zápisnici uvedená ako žiadateľ, teda navrhovateľ), otec bol v konaní zastúpený advokátkou s miestom výkonu profesie v E., znalejš E. práva, uzavretú mediačnú dohodu rešpektoval a pri výkone rodičovských práv a povinností k X. sa ňou riadil. Otec podpisom mediačnej dohody, na základe ktorej bola maloletá X. zverená matke, jednoznačne akceptoval pobyt maloletej X. v E., čím fakticky súhlasil so zmenou obvyklého pobytu maloletej. Pokiaľ otec tvrdil, že maloletá bola na území E. republiky zadržovaná matkou neoprávnené, oproti tomuto jeho tvrdeniu stojí okrem už uvedenej dohody rodičov aj nesporná skutočnosť, že otec sa návratu maloletej na územie I. republiky nedomáhal, a to bez ohľadu na to, aké na to uvádzal dôvody, keďže tieto sú, pokiaľ ide o posúdenie obvyklého pobytu dieťaťa, právne bezvýznamné. Tvrdenie, že po porade s advokátmi v E. považoval návratové konanie za zbytočné a vopred neúspešné, nielenže nemá žiadnu právnu relevanciu, ale nemožno ho posúdiť inak ako účelové, v snahe obhájiť svoje svojvoľné konanie.

14. V nadväznosti na uvedené s poukazom na čl. 3 Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí prijatého v Haagu dňa 25. októbra 1980, publikovaného v oznámení Ministerstva zahraničných vecí I. republiky pod č. 119/2001 Z.z. (ďalej len "Dohovor"), mal súd prvej inštancie v konaní preukázané, že maloletá X. mala bezprostredne pred jej zadržaním otcom na území

I. republiky obvyklý pobyt na území E. republiky. Súd prvej inštancie v súvislosti s hodnotením, či došlo k neoprávnenému premiestneniu alebo zadržaniu podľa článku 3 Dohovoru poukazuje na znenie článku 14 Dohovoru citované v odseku 19, v zmysle ktorého možno pre tento účel bezprostredne prihliadnuť na súdne rozhodnutie bez ohľadu na to, či bolo príslušnou procedúrou, ktorá by sa inak pre jeho výkon na území dožiadaného vyžadovala, uznané. Inak povedané, neobstojí tvrdenie otca, že mediačná dohoda nebola na území I. republiky uznaná, pričom je dôležité tiež povedať, že pri hodnotení podmienok v zmysle článku 3 Dohovoru sa takémuto rozhodnutiu priznávajú účinky podľa právneho poriadku štátu obvyklého pobytu dieťaťa.

15. V druhom rade sa súd prvej inštancie vysporiadal s otázkou opatrovníckeho práva k maloletej. Podľa čl. 5 Dohovoru sa opatrovníckym právom rozumejú práva, týkajúce sa osobnej starostlivosti o dieťa, a najmä právo určiť miesto pobytu dieťaťa. Z predložených listinných dôkazov - rodného listu maloletej, sobášneho listu rodičov, ako aj mediačnej dohody rodičov upravujúcej ich výkon rodičovských práv a povinností súd prvej inštancie vyvodil záver, že ide o dieťa narodené z matky, pochádzajúce z manželstva rodičov, ku ktorému vykonávajú opatrovnícke práva obaja rodičia, v danom prípade navyše bolo rozhodnutím o úprave výkonu rodičovských práv a povinností dieťa zverené matke do osobnej starostlivosti. Matka nadobudla opatrovnícke právo zo zákona, riadne opatrovnícke právo vykonávala, o maloleťu sa osobne starala, je teda nad všetky pochybnosti preukázané, že bez súhlasu matky otec nemohol rozhodnúť o mieste pobytu maloletej.

16. Ďalej zostalo ustáliť otázku, či premiestnenie, resp. zadržanie, maloletej bolo vykonané neoprávnené. Neoprávneným premiestnením alebo zadržaním dieťaťa sa rozumie porušenie opatrovníckeho práva, v danom prípade nadobudnutého zo zákona, podľa práva členského štátu, v ktorom malo dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred premiestnením alebo zadržaním a za predpokladu, že to právo sa skutočne vykonávalo, buď spoločne alebo samostatne, alebo by sa takto bolo vykonávalo, ak by nedošlo k premiestneniu alebo zadržaniu. Opatrovnícke právo sa považuje za vykonávané spoločne, ak na základe rozsudku alebo zo zákona jeden nositeľ rodičovských práv a povinností nemôže rozhodnúť o mieste pobytu dieťaťa bez súhlasu druhého nositeľa rodičovských práv a povinností (čl. 3 Dohovoru). Súd prvej inštancie mal za preukázané, že v danom prípade otec odišiel z E. na I. s maloletou so súhlasom matky, v jej sprievode, za účelom realizácie styku s maloletou v zmysle mediačnej dohody dňa 15.02.2017, s tým, že maloletá sa vráti spolu s matkou do E. dňa 17.04.2017, čo v konaní sporné nebolo a svedčia o tom aj matkou predložené spiatočné letenky. Otec dňa 30.03.2017 matke oznámil, čo rovnako sporné nebolo, že maloletú matke ani do E. nevráti. Rozhodnutie Okresného súdu Malacky vo forme neodkladného opatrenia označené v odseku 8 nemá na posúdenie otázky oprávnenosti zadržania s poukazom na článok 3 Dohovoru žiaden vplyv, bez ohľadu na to, že nie je ani právoplatné a je v štádiu odvolacieho konania. Matka s vystaňovaním maloletej na I. súhlas otcovi neudelila a otec nemal na vystaňovanie maloletej ani súhlas súdu. Od 18.04.2017 tak trvá protiprávny stav neoprávneného zadržania maloletej otcom na území I. republiky, teda mimo územia krajiny jej obvyklého pobytu. Tieto skutočnosti otec dôkazmi spôsobilými preukázať súhlas matky so zotrvaním maloletej na území I. republiky nespochybnil. Napokon sa súd prvej inštancie v zmysle článku 13 písm. b) Dohovoru zaoberal otázkou, či existuje vážne nebezpečenstvo, že návrat by dieťa, maloleťu X. vystavil fyzickej alebo duševnej ujme alebo ho inak privedol do neznesiteľnej situácie.

17. Súd prvej inštancie v rámci odôvodnenia uznesenia poukázal na to, že otec nenariadenie návratu odôvodňoval okrem nesúhlasu maloletej bezpečnostnou situáciou v E., údajne nedovoľujúcou voľný pohyb dieťaťa po verejných priestranstvách, vyššou mierou kriminality a vyššou úrovňou školstva a zdravotníctva, teda všeobecnými tvrdeniami, na základe ktorých nemožno žiadnou v logike majúcou oporu úvahou prijať záver, že na základe týchto spoločenských a hospodárskych ukazovateľov, navyše ničím nepodložených a nepreukázaných, existuje vážne nebezpečenstvo, že návrat maloleťu vystaví fyzickej alebo duševnej ujme alebo ju inak privedie do neznesiteľnej situácie. Neopodstatneným vyhodnotil súd aj tvrdenie otca o tom, že silné citové naviazanie na otca môže v prípade odlúčenia privodiť dieťaťu psychickú ujmu. Otec si zrejme neuvedomil, že dieťa je citovo viazané aj na matku, ktorá sa na základe dohody rodičov de facto od 01/2015 o dieťa osobne stará a je s ním v dennodennom kontakte od narodenia, pričom dopadom odlúčenia dieťaťa od matky sa otec nezaoberal. Otec odôvodňoval nenariadenie návratu maloletej najmä s poukazom na nesúhlas maloletej s návratom a následnou aplikáciou článku 13 Dohovoru, v zmysle ktorého môže súd odmietnuť nariadiť návrat aj vtedy, ak zistí, že dieťa nesúhlasí s návratom, a ak dosiahlo vek a stupeň vyspelosti, v ktorom je

vhodné zohľadniť jeho názory. V danom prípade na základe zisteného názoru dieťaťa súd prvej inštancie dospel k názoru, že ani jedna z podmienok uvedených v článku 13 splnená nie je.

18. S poukazom na vykonané dokazovanie vyhodnotené v odsekoch 10 a 11, pokiaľ ide o názor maloletej X., za účelom zistenia ktorého súd prvej inštancie maloletú dňa 28.06.2017 vypočul, nie je možné prijať iný záver ako ten, že maloletá nedosiahla vek (9 rokov) a stupeň vyspelosti, aby bolo možné v konaní zohľadniť jej názor, bez ohľadu na to, že v zmysle judikatúry ESĽP (rozhodnutie Raw proti Francúzsku) dieťa nesmie mať v otázke návratu právo. Veková hranica, kedy je potrebné na názor dieťaťa prihliadnuť, bola v rozhodnutí Raw proti Francúzsku (bližšie: Burdová, K. - Občianskoprávne aspekty medzinárodných únosov detí) stanovená na 10 rokov. Zo záverov psychologičky ÚPSVaR Malacky, prítomnej pri výsluchu, na ktoré súd prvej inštancie z hľadiska hodnotenia stupňa vyspelosti maloletej poukazuje, vyplynulo, že u X. pretrvávali pozitívne spomienky a pozitívne zážitky ako v starostlivosti matky, tak aj v starostlivosti otca. Maloletá sa pri otázkach, týkajúcich sa striktnie jej predstavy budúcnosti, ako aj spôsobe starostlivosti, nevedela jednoznačne vyjadriť. Jej odpovede boli poväčšine neutrálne, doprevádzané vyjadrením "Ja neviem". V spomenutých odpovediach maloletá nevedela adekvátne zvážiť a posúdiť obsah svojich vyjadrení ani dôsledkov, ku ktorým by mohli viesť. Odpovede odzrkadľovali ešte jej osobnostnú nezrelosť, ale aj nevyhranenosť voči rodičom. U maloletej X. je možné aktuálne badať emocionálnu spriaznenosť s otcom, čo do podstatnej miery môže byť determinované doterajším užším kontaktom. Maloletá X. sa vyjadrila, že by bola najspokojnejšia, ak by sa o ňu starali a bola v kontakte so všetkými členmi rodiny ako sú otec, mama, starí rodičia z oboch strán, ako aj ďalší rodinní príslušníci. Maloletá X. má aktuálne zabezpečenú starostlivosť a kontakt s oboma rodičmi, preto nevie adekvátne zvážiť výhody, tak aj nevýhody, bývania v štáte Slovenská republika, ako aj v štáte E.. Neuvádza ani závažné a ohrozujúce dôvody, prečo by nechcela odísť naspäť do E.. Prospech bývania v I. republike vníma v tom, že je tu zima a sneh a začiatok vyučovania v škole na I. je o 8.00 hod., kým v E.A. o 7.00 hod. Psychologička záverom vyhodnotila, že dieťa nemá vytvorený hraničný ani jednotný názor, ani osobnostnú zrelosť na to, aby vedelo adekvátne zvážiť a vyjadriť svoje rozhodnutia, preto odporučila rozhodnutie v danej veci ponechať na zváženie súdu.

19. Súd prvej inštancie sledujúc záujem maloletej ako hlavný atribút konania, sa zaoberal aj podmienkami maloletej pre prípad jej návratu, v súvislosti s čím mal za nesporné aj s poukazom na predložené dôkazy matkou (potvrdenie o zápise do štvrtého ročníka, čestné vyhlásenie rodičov matky), že dieťa sa po návrate do E. vráti do rovnakých podmienok, aké malo u matky, v ktorej osobnej starostlivosti v E. sa nachádzalo už od 01/2015. Súd prvej inštancie sa na podporu správnosti svojho rozhodnutia odvoláva tiež na aktuálnu judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý vo svojom rozhodnutí, týkajúcom sa návratovej veci (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 3Cdo 176/2015 zo dňa 27.04.2015) poukázal na to, že z rodičovstva vyplývajú nielen práva, ale aj povinnosti. Rodič, ktorý neoprávnene premiestni dieťa z miesta jeho obvyklého pobytu, zasiahne nielen do práv druhého rodiča (najmä jeho práva na starostlivosť o dieťa a jeho výchovu), ale aj do práv samotného dieťaťa, najmä práva byť vychovávané obidvomi rodičmi (čl. 7 a čl. 18 Dohovoru o právach dieťaťa, publikovaného oznámením č. 104/1991 Zb., ďalej len "Dohovor"), práva na nezasahovanie do života v rozpore s právom (čl. 16 Dohovoru), práva na to, aby nebolo nezákonne premiestnené z miesta obvyklého pobytu (čl. 11 Dohovoru) a práva nebyť zbavené svojho rodinného prostredia (čl. 20 Dohovoru). V zmysle citovaného rozhodnutia, v konaní o navrátení dieťaťa ide o čo najrýchlejšie navrátenie dieťaťa tam, kde žilo v čase pred jeho medzinárodným únosom a kde môže byť v súlade s právom meritórne rozhodnuté o úprave pomerov k dieťaťu. Účelom konania o nariadení návratu dieťaťa neoprávnene premiestneného z miesta jeho obvyklého pobytu je zabezpečiť, aby o deťoch rozhodovali súdy štátu ich obvyklého pobytu. Takéto konanie má zároveň pozbaviť únoscu výhod, ktoré získal neoprávnene premiestnením dieťaťa. Skutočnosť, že v cudzine únosca nedosiahne vydanie rozhodnutia o opatrovnických právach k dieťaťu a riskuje konanie o návrat, by mala tiež pôsobiť preventívne a nabádať rodičov, aby sa nerozhodli uniesť dieťa a uprednostnili vyriešenie sporov o opatrovnických právach v štáte obvyklého pobytu dieťaťa. Súd v tomto konaní rozhoduje len o nariadení alebo nenariadení navrátenia dieťaťa do miesta jeho obvyklého pobytu (pod jurisdikciu tohto štátu); rozhodnutie súdu o navrátení dieťaťa do miesta jeho obvyklého pobytu nie je rozhodnutím o opatrovnických právach, ani rozhodnutím o navrátení dieťaťa konkrétnej osobe, resp. rozhodnutím o oddelení dieťaťa od inej konkrétnej osoby, keď najlepšiemu záujmu dieťaťa zásadne zodpovedá jeho navrátenie do miesta obvyklého pobytu, Haagsky dohovor predsa len uznáva aj potrebu určitých výnimiek z tejto zásady, preto v čl. 13 písm. b/ ods. 2 a tiež v čl. 20 vymenúva prípady, v ktorých síce k medzinárodnému únosu došlo, napriek tomu ale dieťa nemožno navrátiť do miesta jeho

obvyklého pobytu, lebo návrat dieťaťa by bol v rozpore s jeho záujmami. Výnimky v zmysle čl. 13 písm. b/ Haagskeho dohovoru treba vykladať reštriktívne (už len z toho dôvodu, že vo svojej podstate idú proti hlavným cieľom Haagskeho dohovoru).

20. Súd prvej inštancie uznesením prijatým na pojednávaní dňa 29.06.2017 zamietol návrh otca na vykonanie znaleckého dokazovania zameraného na zistenie stupňa vyspelosti maloletej znalcom z odboru psychológa, nakoľko dospel s poukazom na ust. § 123 C.m.p. k záveru, že vzhľadom na zistený skutočný stav a charakter konania je vykonanie tohto dôkazu nadbytočné, nakoľko stupeň vyspelosti maloletej bol v konaní riadne posúdený psychológom prítomným pri výsluchu dieťaťa, ktorý je odborne spôsobilý posúdiť danú otázku.

21. S poukazom na vyššie uvedené dospel súd prvej inštancie k záveru, že návrh matky je dôvodný a v súlade s čl. 12 Dohovorom, a preto rozhodol tak, že nariadil návrat maloletej X. Z. W. do krajiny jej obvyklého pobytu do E. republiky.

22. Proti tomuto uzneseniu podal včas odvolanie otec prostredníctvom jedného zo svojich právnych zástupcov, ktorý v rámci svojho odvolania poukázal na to, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Zároveň konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Prvoinštančný súd pochybil, keď ustálil, že maloletá mala bezprostredne pred jej zadržaním otcom na území I. republiky obvyklý pobyt na území E. republiky. Z vykonaného dokazovania, hlavne z výsluchov oboch rodičov vyplýva, že maloletá prakticky od svojich troch mesiacov veku (2008) až do roku 2015 trvale žila so svojimi rodičmi v SR. Tu aj začala absolvovať povinnú školskú dochádzku, mala vytvorené väzby na rodinu a kamarátov. Miesto spoločného života rodiny bolo na základe dohody rodičov maloletej jednoznačne určené v I. republike. Vyplýva to najmä z výpovede matky maloletej pred súdom dňa 29.06.2017, kde sa vyjadrila, že v SR ostali, aby si otec maloletej mohol dokončiť školu. V konaní nebol vyprodukovaný žiaden dôkaz, že by medzi rodičmi maloletej počas šesťročného pobytu v SR vznikala v otázke miesta pobytu nezhoda. V roku 2015, podľa výpovede matky, mali rodičia maloletej veľkú hádku, čoho dôsledkom bolo jej rozhodnutie zostať aj s dieťaťom v E. a otec sa rozhodol vrátiť na územie I. republiky. Uzavretie mediačných dohôd tak, ako ich matka maloletej v návrhu uviedla, bolo len logickým vyriešením situácie zo strany otca maloletej, na ich základe ostala maloletá v E. v starostlivosti matky. Mediačné dohody však neobsahujú žiadnu dohodu rodičov, a ani nemajú zákonný následok, obmedzujúci rodičovské práva otca. Skutočnosť, že maloletá žila s matkou v E. je len výsledkom konsenzu rodičov a vyjadruje súhlas otca (ale aj oboch rodičov) s tým, aby maloletá mala, okrem I. republiky, miesto obvyklého pobytu aj v E.. Dohovor o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí neobsahuje žiadnu definíciu pojmu „obvyklý pobyt“. Ako uvádza publikácia „Občianske právo hmotné“ Ján Lazar a kol. ISBN 978-80-89635-08-5, str. 235 znaky pojmu „obvyklý pobyt“ sú tieto: obvyklý pobyt je skutkový, a nie právny koncept; to znamená, že iba jedna právna skutočnosť, nešpecifikuje obvyklý pobyt, ale musí sa vyhodnotiť séria skutkových okolností konkrétneho prípadu, aby sa dospelo k záveru, či má osoba niekde obvyklý pobyt, obvyklým pobytom nie je trvalý pobyt či bydlisko, ale nemožno vylúčiť, že sú totožné, miestom obvyklého pobytu je miesto, kde má osoba centrum, ťažisko svojho života, svojich záujmov so zreteľom na svoj rodinný, pracovný či sociálny život, vyžaduje sa určitá doba pobytu na určitom mieste, nemusí však byť neprerušovaná; dočasný aj dlhší pobyt v cudzine nemusí nevyhnutne znamenať stratu obvyklého pobytu v pôvodnom mieste, momentálny pobyt dieťaťa v určitom štáte nemusí znamenať jeho obvyklý pobyt v tomto štáte (napr. pri putovnom spôsobe života), pri určovaní obvyklého pobytu dieťaťa treba brať do úvahy aj jeho vek a v závislosti od neho aj aspekty obvyklého pobytu osoby, ktorá sa o dieťa fakticky stará, nie je vylúčené, že sa nebude dať určiť iba jeden štát, v ktorom má osoba obvyklý pobyt. Otec má za to, že vykonané dôkazy svedčia o tom, že maloleté má obvyklý pobyt tak v I. republike, ako aj v E.. Aj súdny dvor EÚ vykladá pojem „obvyklý pobyt“ v kontexte s článkom 10 nariadenia Brusel II v tom zmysle, že tento pobyt zodpovedá miestu, ktoré odzrkadľuje istú mieru začlenenia dieťaťa do sociálneho a rodinného prostredia (rozsudok vo veci C-497/10 Mercredi proti Chaffe z 22. decembra 2010). Podľa článku 3, Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí, premiestnenie alebo zadržanie dieťaťa sa považuje za neoprávnené, a) ak je porušením opatrovníckeho práva, ktoré nadobudla osoba, inštitúcia alebo iná právnická osoba buď spoločne, alebo samostatne podľa právneho poriadku štátu, na území ktorého malo dieťa svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred premiestnením alebo zadržaním, a b) v čase jeho premiestnenia alebo zadržania sa toto právo aj skutočne vykonávalo buď spoločne, alebo

samostatne, alebo by sa vykonávalo, ak by nedošlo k premiestneniu či zadržaniu. Opatrovnícke právo uvedené v písmene a) možno nadobudnúť najmä priamo zo zákona alebo na základe rozhodnutia súdu alebo správneho orgánu, alebo na základe dohody platnej podľa právneho poriadku tohto štátu. Otec uviedol, že z vykonaného dokazovania vyplýva, že dieťa sa v súčasnosti zdržiava v I. republike, ktorá je taktiež krajinou jeho obvyklého pobytu, preto nie je možné aplikovať Dohovor o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí. Otec maloletej nadobudol, tak isto ako aj matka, opatrovnícke právo vyplýva priamo zo zákona (§ 28 ZR) a riadne ho aj spolu s matkou dieťaťa vykonával a vykonáva. Ak by aj prichádzala do úvahy aplikácia Dohovoru, súd prvej inštancie nevykonal žiadne dokazovanie na skutočnosť, do akej miery obmedzujú uzavreté mediačné dohody rodičovské práva otca dieťaťa a či podľa práva E. republiky otec uzavretím týchto mediačných dohôd stratil, či už úplne, alebo čiastočne svoje rodičovské práva a ako majú rodičia riešiť nezhody vzniknuté pri výchove detí za situácie, keď je dieťa zverené len jednému z rodičov. Bez posúdenia tejto otázky postupom podľa článku 15 Dohovoru nie je možné vo veci spravodlivo rozhodnúť. Otec má za to, že súd prvej inštancie nesprávne aplikoval ustanovenie čl. 13 Dohovoru, keď neprihliadol na prejavenu vôľu dieťaťa ostať žiť v I. republike. Argument súdu, že dieťa nie je dostatočne vyspelé, aby mohlo túto otázku objektívne posúdiť, neobstoí. V snahe vyriešiť pomerne komplikovanú situáciu, obrátil sa otec maloletej na Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie, ktorý poskytol psychologické poradenstvo. Ako vyplýva z pripojenej správy, dieťa jednoznačne prejavilo svoju vôľu žiť v I. republike, pričom s poukazom na vek maloletej a jej rozumovú vyspelosť sa táto vôľa opiera o racionálnu úvahu a nie je ovplyvňovaná ani jedným z rodičov. Tento istý záver vyplýva aj zo správy o orientačnom psychologickom vypracovanom N. T. R.. Tento istý názor na svoju budúcnosť prejavila maloletá spontánne pri vyšetrení v psychiatrickej ambulancii DFNSP, o čom bol priložený doklad. Vzhľadom na vyššie uvedené navrhuje, aby Krajský súd v Bratislave napadnuté uznesenie zmenil a návrat dieťaťa do cudziny pri neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní nenariadil.

23. Proti tomuto uzneseniu podal včas odvolanie otec aj prostredníctvom svojho druhého právneho zástupcu, ktorý v rámci svojho odvolania poukázal na to, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. b) CSP, nakoľko výsluch maloletej nebol uskutočnený v súlade s právnymi predpismi, maloletá nebola pred svojím výsluchom riadne primerane poučená o tom, čo je predmetom jej výsluchu. Zo zápisnice o výsluchu maloleteho dieťaťa zo dňa 28.06.2017 vyplýva, že maloletá nebola pred svojím výsluchom riadne informovaná a poučená o konaní vo veci samej. Otec prostredníctvom právneho zástupcu poukázal na to, že všeobecná poučovacia povinnosť súdov vyplýva z ustanovenia § 160 CSP. V súlade s článkom 4 CMP „súd aplikuje a interpretuje právo rovnako vo vzťahu ku všetkým účastníkom konania. Ak je účastníkom konania maloleté dieťa, koná súd v jeho najlepšom záujme a ak je to vhodné, informuje dieťa o všetkých podstatných otázkach týkajúcich sa priebehu konania a veci samej.“ V spojení s článkom 12 Dohovoru o právach dieťaťa (ďalej ako „Dohovor“) Štáty, ktoré sú zmluvnými stranami tohto Dohovoru, musia zabezpečiť dieťaťu, ktoré je schopné formulovať svoje vlastné názory, právo slobodne sa vyjadrovať o všetkých záležitostiach, ktoré sa ho dotýkajú, pričom sa názorom detí musí venovať primeraná pozornosť zodpovedajúca ich veku a úrovni. Za týmto účelom sa dieťaťu musí predovšetkým poskytnúť možnosť, aby bolo vypočuté v každom súdnom alebo administratívnom pojednávaní, ktoré sa ho dotýka, a to buď priamo alebo prostredníctvom zástupcu alebo jeho príslušného orgánu, a spôsobom, ktorý je v súlade s pravidlami vnútroštátneho zákonodarstva.“ Podľa Všeobecného komentára Organizácie spojených národov č. 12 k právu dieťaťa byť vypočuté z roku 2009 (ďalej ako „Všeobecný komentár“) implementácia článku 12 Dohovoru vyžaduje podniknutie piatich krokov s cieľom efektívnej realizácie práva dieťaťa byť vypočuté, a to: príprava, vypočúvanie, zhodnotenie schopností dieťaťa, informácie o riadnom zvážení názorov dieťaťa (spätná väzba), a sťažnosti, opravné prostriedky a odškodnenie. V rámci prípravnej fázy osoby, ktoré sú zodpovedné za vypočúvanie dieťaťa musia zaistiť, aby bolo dieťa informované o práve vyjadriť vlastný názor vo všetkých záležitostiach, ktoré sa ho týkajú, obzvlášť v rámci akýchkoľvek súdnych, či správnych rozhodovacích postupov, ako aj o vplyve vyjadrených názorov na ich výsledok. Otec uviedol, že je toho názoru, že uskutočnený výsluch maloletej vyššie spomenutý atribút, a to informovanie dieťaťa o vplyve vyjadrených názorov na vec samú, nesplnil. Maloletej nebola poskytnutá informácia, prečo sa vôbec daného výsluchu (rozhovoru) zúčastnila, aký dopad môže mať vyslovenie jej názoru, prečo sa jej kladú rôzne otázky ohľadom jej života v E. a na I., prečo sa jej kladú otázky na vzťah s rodičmi. Maloletá teda nemohla v danej situácii posúdiť a zhodnotiť vplyv svojich odpovedí. Maloletá bezpochybne dosiahla vek, v ktorom je už schopná formulovať vlastný názor, ak je jej oznámené, za akým účelom je vôbec vypočúvaná. V súlade so Všeobecným komentárom nie je nutné,

aby dieťa plne rozumelo všetkým aspektom záležitosti, ktorá sa ho týka, ale aby ju chápalo dostatočne na to, aby bolo schopné vytvoriť si na ňu názor. Otec v rámci odvolania ďalej namietal, že výsluch maloletej sa uskutočnil v neprímeranom prostredí. V súlade s ustanovením § 38 ods. 2 CMP „názor maloletého zisťuje súd spôsobom zodpovedajúcim jeho veku a vyspelosti“ pričom podľa povahy veci zisťuje súd názor maloletého bez prítomnosti iných osôb.“ Výsluchu maloletej sa okrem sudkyne a zapisovateľky zúčastnili aj kolízna opatrovníčka a psychologička. Podľa názoru otca počet osôb, ktoré sa výsluchu maloletej zúčastnili, nie je primeraný sledovanému účelu. Povaha veci jednoznačne vyžaduje, aby bola maloletá vypočutá výlučne iba súdom, nanajvýš za prítomnosti psychologičky, pričom z výsluchu nebolo potrebné vyhotoviť zápisnicu jej diktovaním (a teda priberať k výsluchu zapisovateľku), alebo bolo možné tento zaznamenať výlučne elektronicky (maloletá otcovi napr. uviedla, že sa hanbila, že z jej odpovedí vyplynie, že nemá rada matku). Na základe vyššie uvedeného otec navrhol, aby odvolací súd výsluch maloletej zopakoval. Otec má za to, že súd prvej inštancie nevykonal dôkazy predpokladané Dohovorom o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí. Podľa článku 13 Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí má súd povinnosť zobrať do úvahy informácie o sociálnom prostredí dieťaťa, ktoré poskytol ústredný orgán alebo iný príslušný orgán štátu obvyklého pobytu dieťaťa.“ Ak súd vychádzal z predpokladu, že miestom obvyklého pobytu dieťaťa je E., mal povinnosť vyžiadať si od príslušného E. úradu dožiadať si informácie o sociálnom prostredí dieťaťa. Nakoľko súd prvej inštancie týmito informáciami v čase rozhodovania nedisponoval, a ani ich teda nezohľadnil pri rozhodovaní vo veci samej, má otec za to, že takýmto opomenutím, resp. nesprávnym procesným postupom, došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Navyše ani nedošlo k splneniu podmienky predpokladanej článkom 6 CMP, podľa ktorého má súd povinnosť zistiť skutočný stav veci a je „povinný na účely zistenia skutočného stavu veci vykonať všetky potrebné dôkazy, aj keď ich účastníci nenavrhi.“ Zistený skutkový stav teda nemožno považovať za skutočný, ak súd prvej inštancie nepovažoval za potrebné mať stav deklarovaný matkou preukázaný i vyjadrením príslušného E. orgánu. Je to namieste o to viac, že aj kolízny opatrovník sa opieral o skutočnosti uvedené matkou, avšak bez toho, aby boli objektívne potvrdené (otec dodáva, že maloletá bola zdravotne poistená v E. pravdepodobne až 17.05.2017 - pre účely tohto konania, a aj to je možná príčina toho, že neboli zistené jej zdravotné problémy - ako ich uviedol nižšie). Na základe uvedeného otec navrhol, aby si súd vyžiadal podklady dôležité pre rozhodnutie vo veci samej od príslušného orgánu E. republiky, a tieto vyhodnotil a konfrontoval s tvrdeniami matky a paušálnymi tvrdeniami kolízneho opatrovníka. Otec svoje odvolanie odôvodnil aj tým, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. d) CSP. Otec namietol, že výrok č. III uznesenia je zmätočný a nevykonateľný. Uznesenie stanovuje oprávnenie matky prevziať maloletú za účelom jej navrátenia do krajiny obvyklého pôvodu po uplynutí stanovenej lehoty, avšak neurčuje po uplynutí akej lehoty toto oprávnenie vzniká. Tento výrok v inej v inej časti síce odkazuje na výrok č. II uznesenia, čo môže vyvolávať dojem, že touto lehotou má byť lehota uvedená vo výroku č. II, počas ktorej je povinný otec maloletú navrátiť na územie E. republiky, avšak z formulácie výroku č. III toto nepochybne nevyplýva a najmä z hľadiska logiky a gramatiky oprávnenie matky vzniká podľa hypotézy výroku č. III v prípade, ak otec maloletej v súlade s výrokom č. II maloletú nenavrátí, t.j. hypotéza už predpokladá uplynutie lehoty, počas ktorej je otec povinný dieťa navrátiť. Nie je preto zrejme po uplynutí akej lehoty je matka oprávnená maloletú navrátiť do krajiny obvyklého pobytu a teda uznesenie je nevykonateľné. Otec poukázal taktiež na to, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, na preukázanie rozhodujúcich skutočností podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. e) CSP. Súd prvej inštancie uznesením vydaným na pojednávaní dňa 29.06.2017 zamietol návrh na vykonanie znaleckého dokazovania zameraného na zistenie stupňa vyspelosti maloletej a upustil od vykonania tohto dôkazu. Otec poukázal na to, že jednou zo sporných skutočností v tomto konaní je zistenie stupňa vyspelosti maloletej. Navrhovateľka i kolízna opatrovníčka zastávajú názor, že maloletá nemá osobnostnú zrelosť na to, aby vedela adekvátne zvážiť a vyjadriť svoje rozhodnutia a v odpovediach, ktoré poskytla maloletá počas výsluchu, nevedela adekvátne zvážiť ani posúdiť obsah svojich vyjadrení ani dôsledkov ku ktorým by mohli viesť. Otec s týmto názorom počas celého prvoinštančného konania nesúhlasil. Otec má za to, že práve z vyššie uvedenej rozdielnosti názorov vyplývala nevyhnutnosť vykonania navrhovaného dokazovania. Túto skutočnosť podporil otec aj tým, že otázka navrátenia maloletej do krajiny obvyklého pobytu je zásadnou otázkou pre ďalší život maloletej, ako aj výkon rodičovských práv a povinností voči maloletej (hoci táto otázka nie je priamo predmetom konania). Je preto nepochybne potrebné veľmi dôkladne zvážiť všetky aspekty vyplývajúce z Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí a vnútroštátnej právnej úpravy. Podľa uvedeného Dohovoru môže nesúhlas maloletej viesť k rozhodnutiu o jej nenavrátosti do krajiny obvyklého pobytu, pokiaľ je vhodné zohľadniť jej názory s ohľadom na jej vek a tiež vyspelosti. Pokiaľ

je sporná tak kľúčová otázka v konaní o navrátenie do krajiny obvyklého pobytu, je podľa názoru otca nevyhnutné vykonať znalecké dokazovanie - a to aj s prihliadnutím na skutočnosť, že takýto dôkaz, (znalecký posudok) nemal možnosť otec zabezpečiť sám vzhľadom na veľmi krátke procesné lehoty. Na podporu nášho tvrdenia dokladáme nový dôkaz - „V. V. N. C. maloletej zo dňa 09.07.2017 (ďalej ako „V. V. C.), v ktorej bola maloletá opísaná ako „R. R. A., N. A. J. O. I. U.“ a kde sa ďalej uvádza, že „K. S. I. U. N. N. U. Š..“. Táto správa nepochybne potvrdzuje, že súd prvej inštancie pochybil, ak znalecké dokazovanie nepripustil a zároveň svedčí aj o nesprávnom vyhodnotení iných vykonaných dôkazov. Otec v rámci svojho odvolania taktiež namietol, že súd prvej inštancie si nezabezpečil informácie o sociálnom prostredí od príslušného orgánu E. republiky. Navrhol preto, aby si súd v odvolacom konaní zabezpečil od príslušného orgánu E. republiky informácie o sociálnom prostredí maloletej. Otec v rámci odvolania ďalej poukázal na to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. f) CSP, a to konkrétne, že maloletá nie je dostatočne rozumovo vyspelá. Otec uviedol, že maloletá je šikovným 9-ročným dieťaťom. Má množstvo aktivít, ktorým sa pravidelne venuje a v škole má výborné výsledky. Samotný výsluch, ktorý sa uskutočnil dňa 28.06.2017 zvládla maloletá bez akýchkoľvek problémov - pôsobila pokojným dojmom, správala sa primerane k situácii. Už od začiatku výsluchu si maloletá vytvárala otvorený kontakt so sudkyňou a ostatnými prítomnými osobami a jej emočné ladenie bolo od začiatku pozitívne a bez prejavov strachu. Iba rozumovo vyspelé dieťa dokáže nadviazať v tak krátkom čase neutrálny a pozitívny vzťah aj s cudzími osobami, ktorými osoby zúčastnenými na výsluchu bezpochyby sú. Toto potvrdil i N. T. R. v správe o orientačnom vyšetrení, kde sa vyjadril, že „I. D. P. U. V. H. S., J. [...] J. D. R. I. A.É. I. D. U. T. V. N. X. za R., pričom napokon uzavrel, že ide o „R. R. A., N. A. J. O. I. U.“. Navyše, toto vyplýva aj z vyjadrenia kolízneho opatrovníka na pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo dňa 29.06.2017 (maloletá je šikovným 9-ročným dieťaťom; maloletá má navyše množstvo aktivít: chodí plávať, tancuje, bola zvolená za prezidentku ročníka, má vynikajúce študijné výsledky). Najmä je však potrebné poukázať na nasledovné závery zo správy N. T. R. o orientačnom vyšetrení: „S. U. Č. V. B. na N. R. R. S. S. Ú. U. C. I. J. P. Ž.. C. I. I. C. Š. I. N. I. A. V. O. „V. Í. A. V. U. N. O. R. V. N.. R. S. I. U. N. N. U. Š.. S. A. N. C. J. T., O. S. C. D. C. S. W. N. N.“. Obdobné závery vyplynuli aj zo správy psychiatricky K. E. Č. zo dňa 08.08.2017, podľa ktorej je potrebné prihliadnuť na pranie dieťaťa a v takto zložitej situácii vykonať aj znalecké dokazovanie. Otec má za to, že nie je preto správne zistenie, že maloletá nie je v medziach článku 13 Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí dostatočne vyspelá. Z vykonaného dokazovania vyplynul presný opak, resp. ak aj mali vyplynúť z jej výsluchu súdom akékoľvek nejasnosti, tieto podľa názoru otca nezodpovedajú psychologickým vyšetreniam a boli výsledkom nesprávneho procesného postupu pri výsluchu maloletej. Ďalej nemožno súhlasiť ani s tvrdeniami matky, s ktorými sa súd prvej inštancie stotožnil a prevzal ich ako závery do napadnutého uznesenia. Matka opakovane v konaní odkazovala na rozhodnutie ESLP v konaní Raw proti Francúzsku, podľa ktorého veková hranica, kedy je potrebné na názor dieťaťa prihliadnuť, bola stanovená na 10 rokov (maloletá by túto hranicu ešte nedosahovala). ESLP však v tomto konaní takýto názor vôbec nevyjadril. Pravdepodobne došlo iba k nesprávne opísaniu skutkového stavu z iného konania pred ESLP vo veci Blaga v. Rumunsko, kde sa ESLP vysporiadaval so skutočnosťou, že iba jedno z vypočúvaných detí bolo staršie ako 10 rokov a iba toto jedno dieťa splnilo vekovú požiadavku domáceho - rumunského práva, podľa ktorého minimálna zákonná veková požiadavka, aby dieťa mohlo byť vypočuté rumunským súdom je 10 rokov. Ide o vnútroštátnu právnu úpravu a v žiadnom prípade nemôže byť považovaná za generálny precedens. Naopak, podľa Dohovoru a Všeobecného komentára je relevantný vek dieťaťa a úroveň ich vyspelosti, pričom iba vek samotný nemôže určovať hodnotu názorov dieťaťa. Úroveň chápania dieťaťa nie je vždy priamo úmerná jeho veku. Výskum dokázal, že informácie, skúsenosti, prostredie, sociálne a kultúrne očakávania a úroveň podpory prispievajú k rozvoju schopnosti dieťaťa vytvoriť si názor. Z tohto dôvodu je potrebné názory dieťaťa posudzovať individuálne, zhodnotením každého prípadu. Nie je preto správny záver, že nebolo možné prihliadnuť na názor maloletej (aj) z dôvodu, že nedosiahla vek 10 rokov a odkazovať pritom na vyššie uvedenú judikatúru ESLP. Otec ďalej uviedol, že pripomína aj ustanovenie článku 12 Dohovoru o právach dieťaťa, v zmysle ktorého: „Štáty, ktoré sú zmluvnými stranami tohto Dohovoru, musia zabezpečiť dieťaťu, ktoré je schopné formulovať svoje vlastné názory, právo slobodne sa vyjadrovať o všetkých záležitostiach, ktoré sa ho dotýkajú, pričom sa názorom detí musí venovať primeraná pozornosť zodpovedajúca ich veku a úrovni. 2. Za týmto účelom sa dieťaťu musí predovšetkým poskytnúť možnosť, aby bolo vypočuté v každom súdom alebo administratívnom pojednávaní, ktoré sa ho týka, a to buď priamo alebo prostredníctvom zástupcu alebo jeho príslušného orgánu, a spôsobom, ktorý je v súlade s pravidlami vnútroštátneho zákonodarstva. (Dieťa má právo vyjadriť slobodne svoj názor, jeho požiadavky majú byť brané do úvahy v každej záležitosti alebo postupne, ktoré sa ho týkajú.)“ Aj vyššie citované

ustanovenie jednoznačne stanovuje, že názor dieťaťa je potrebné zohľadniť a je potrebné pristupovať k vyhodnocovaniu možnosti prihladať na názor extenzívne, keďže potreba zohľadniť názor dieťaťa je Dohovorom výslovne zdôrazňovaná. Súd prvej inštancie dospel k nesprávnemu zisteniu, že maloletá nie je rozhodnutá v prospech zotrvania na území I. republiky. Už v konaní pred súdom prvej inštancie otec uviedol, že mu maloletá od svojho neoprávneného zadržania v E. opakovane hovorila, že chce žiť s ním na I. a matka ju sem môže chodiť navštevovať. Takto sa vyjadrila aj napr. v marci 2016, keď pred viacerými členmi otcovej i matkinej rodiny povedala, že chce zostať na I.. Naliehanie maloletej sa postupom času zintenzívnilo a vyvrcholilo počas jej aktuálneho pobytu na I., kedy sa napr. v uvedenom duchu opakovane vyjadrila v prítomnosti psychológa ÚPSVaR (dňa 15.03.2017 a dňa 02.05.2017). Otec v rámci odvolania uviedol, že maloletá svoju túžbu zostať na I. zopakovala aj v rámci psychologického vyšetrenia vo Výskumnom ústave detskej psychológie a patopsychológie, ktoré sa uskutočnilo dňa 24.06.2017, pričom správu z tohto vyšetrenia prikladáme ako nový dôkaz (ďalej len „priebežná správa o poradenstve“). Z jej vyjadrení potom ústav formuloval záver, že jednoznačne trvá na tom, že chce zostať na I.“ čomu zodpovedá nález, podľa ktorého „vzhľadom na V. N. I. T. N. D. I. U. N. H. S. R.N. N. za K. V. S. H. T. E. O. O. V. C..“ Súd prvej inštancie podľa názoru otca nesprávne vyhodnotil aj skutočnosti uvedené maloletou v jej výsluchu. Z obsahu výsluchu je nepochybné, že maloletá preferuje I. republiku ako miesto jej pobytu (čo súd sám uvádza aj v uznesení napr. „ D. D., J. K. P. W. N. I. T. na I., Q. S. T. I. O. U.). Pochopiteľne, nie všetky jej vyjadrenia boli explicitné, čo však možno pripísať aj skutočnosti, že nebola primerane poučená o význame svojej výpovede a o záveroch, ku ktorým táto výpoveď môže viesť. Nebola jej napr. ani položená otázka v tom zmysle, že nie je možné, aby žila v oboch krajinách, a teda ak by si musela vybrať, ktorá z krajín by to bola. Nie sme toho názoru, že vyjadrenie maloletej musí byť explicitné, avšak ak súd prvej inštancie poukazuje na skutočnosť, že jej vyjadrenia neboli dostatočne jednoznačné, otec túto skutočnosť pripisuje aj nedostatočnému poučeniu maloletej a neprimeraným podmienkam výsluchu (počet osôb v miestnosti). K záveru o tom, že maloletá chce žiť v I. republike predložil otec aj dôkazy a to konkrétne list maloletej, ktorý preukazuje jej úprimné rozhodnutie zostať žiť na I., ako aj list sesternice maloletej, z ktorého bezpochybné vyplýva citové puto, ktoré si dve maloleté deti vzájomne vybudovali. Maloletá v uvedenom liste vyjadruje svoje želanie zostať na I. spôsobom primeraným jej veku. Ako podstatnú skutočnosť uvádza, že na I. môže žiť s oboma rodičmi (čo inak v E. nie je možné - s poukazom na E. súdom vydané rozhodnutie o zákaze otca priblížiť sa k matke a jej blízkym osobám, t.j. aj k maloletej, ktoré vychádzalo z matkou vykonštruovaného, neexistujúceho napadnutia matky otcom, čím matka absolútne podvodne a krivo smerovala k zadržaniu maloletej v E. - proti uvedenému rozhodnutiu sa otec nemohol brániť vzhľadom na skutočnosť, že mu nikdy nebolo doručené a dozvedel sa o ňom až v prebiehajúcom konaní). Maloletá okrem iného aj explicitne uvádza, že chce ostať na I.. Otec má za to, že na tomto mieste je potrebné vyvrátiť aj tvrdenia kolízneho opatrovníka o tom, že kľúčovou osobou v živote maloletej je matka. Tu poukazujeme na správu o orientačnom vyšetrení (str. 2) - psychologická úvaha k vyjadreniu kolízneho opatrovníka - N. T. R. konštatuje, že názor kolízneho opatrovníka o tom, že kľúčovou osobou pre maloletú je matka, nemá oporu v žiadnom z vyšetrení a ďalej je potrebné poukázať na časť tejto správy (str. 3) - vývoj attachmentu - kde je konštatované, že nemožno bez ďalšieho tvrdiť, že matka je dôležitejšia pre dieťa ako otec. V súlade s článkom 13 Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí Justičný alebo správny orgán môže odmietnuť nariadiť návrat dieťaťa aj vtedy, ak zistí, že dieťa nesúhlasí s návratom, a ak dosiahlo vek a stupeň vyspelosti, v ktorom je vhodné zohľadniť jeho názory.“ Na základe vyššie uvedeného má otec za to, že maloletá už dosiahla vek a stupeň vyspelosti, a preto nie je len vhodné, ale je nutné zohľadniť jej názor zotrvať na I.. Otec v rámci odvolania súčasne poukázal na to, že súd prvej inštancie dospel k nesprávnemu názoru, že v E. neexistuje vážne nebezpečenstvo, že návrat by maloletú vystavil fyzickej alebo duševnej ujme alebo ju inak priviedol do neznesiteľnej situácie. Otec uviedol, že v E. nebola maloletej diagnostikovaná porucha štítnej žľazy a k zisteniu tejto poruchy došlo až po návrate maloletej na I.. Preto je potrebné spochybníť úroveň zdravotnej starostlivosti v E. alebo starostlivosti matky a existuje tu aj hrozba vážneho nebezpečenstva ujmy resp. privedenia do neznesiteľnej situácie, pretože ako vyplýva z odborného vyjadrenia K. J. Š., predsedníčky sekcie pediatrie Slovenskej lekárskej komory zo dňa 01.08.2017 (ktoré prikladáme ako nový dôkaz), je potrebná vysoko odborná starostlivosť skúseného endokrinológa a systematické odborné sledovanie endokrinológom niekoľko rokov, aby sa zamedzilo vážnemu poškodeniu zdravotného stavu na celý život. Uvedené podľa názoru otca zodpovedá ustanoveniu čl. 13 písm. b) Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí, t.j. že maloletá by bola vystavená neznesiteľnej fyzickej ujme - nie je totiž žiadnym spôsobom preukázané, že v E. bude možné poskytnúť zdravotnú starostlivosť na potrebnej úrovni, keďže nedošlo ani k diagnostikovaniu poruchy. Podľa otca u maloletej by mohlo dôjsť k „ S. H. O. E. C.C. O. O. V. C. ako sa uvádza vo vyššie spomínanej

priebežnej správe o poradenstve, čo nepochybne zodpovedá ustanoveniu článku 13 písm. b) Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí, t.j. že maloletá by bola vystavená neznesiteľnej duševnej ujme. Naplnením ďalšej hypotézy ustanovenia článku 13 písm. b) Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí, t.j. že maloletá by bola privedená do neznesiteľnej situácie je nepochybne vyjadrenie maloletej uvedené v priebežnej správe o poradenstve keď maloletá uviedla, že „ C., J.Á. I. K. N. D., J. I. U. C. E. D. T. - navrátením maloletej by došlo k zopakovaniu uvedenej situácie. Otec v rámci odvolania namietol, že súd prvej inštancie dospel k nesprávnemu názoru, že výkon opatrovníckeho práva matkou je preukázaný. Otec sa nestotožňuje s názorom súdu, že bol preukázaný výkon opatrovníckeho práva matkou - podľa súdu postačujú na preukázanie predložené listinné dôkazy zo strany matky (rodný list maloletej, sobášny list otca a matky a spornej mediačnej dohody) - tieto však len preukazujú, že matka opatrovnícke právo nadobudla a nie že ho vykonáva. Navyše otec má k dispozícii obdobné doklady - maloletá predsa od svojich 3 mesiacov vyrastala na území I., navštevovala tu materskú školu, bola riadne zapísaná do základnej školy, stále je tu zdravotne poistená, navštevuje pediatra a absolvovala predpísané očkovania. Tieto skutočnosti rovnako preukazujú opatrovnícke právo otca, ktorého uplatňovanie mu bolo proti jeho vôli bezdôvodne sťažené. Otec poukázal na to, že na tomto mieste je vhodné uviesť, že súd prvej inštancie nekriticky prevzal všetky tvrdenia matky, keď napr. namietol, že otec neberie do úvahy odlúčenie dieťaťa od matky. Podľa názoru otca však práve súd prvej inštancie vôbec nebral do úvahy odlúčenie dieťaťa od otca, čo je vzhľadom na v tomto odvolaní opakovane spomenuté vyjadrenia maloletej ako aj na skutočnosť, že pred nepochybne neoprávneným zadržaním maloletej v E. maloletá žila 6,5 roka v I. republike, absolútne neadekvátne. Otec v rámci odvolania taktiež namietol, že súd prvej inštancie dospel k nesprávnemu zisteniu, že E. je miestom obvyklého pobytu maloletej. Legálna definícia pojmu „obvyklý pobyt“ neexistuje. Podľa Rozsudku Súdneho dvora z 02.04.2009 vo veci C-523/07 musí byť obvyklý pobyt určený na základe súhrnu osobitných skutkových okolností každého jednotlivého prípadu. Okrem fyzickej prítomnosti dieťaťa musia byť zohľadnené i ďalšie faktory, z ktorých je možné vyvodiť, že táto prítomnosť vôbec nemá dočasný alebo príležitostný charakter a že pobyt dieťaťa odzrkadľuje istú mieru začlenenia do sociálneho a rodinného prostredia. Do úvahy treba vziať najmä trvanie, pravidelnosť, podmienky a dôvody pobytu území a presťahovanie rodiny do tohto štátu, štátnu príslušnosť dieťaťa, miesto a podmienky školskej dochádzky, jazykové znalosti a rodinné a sociálne väzby dieťaťa v danom štáte. Otec tvrdí, že obvyklým pobytom maloletej je Slovenská republika. Rodičia maloletej sa už v septembri 2008 rozhodli žiť a vychovávať maloletú na území I.. V období rokov 2008 až 2014 si tu maloletá vybudovala veku primerané väzby, navštevovala materskú i základnú školu, mala svojich kamarátov, a tak celkom prirodzene za svoj domov považuje I.. Matka ju z tohto života však bezdôvodne vytrhla. V decembri 2014 ako každoročne matka a otec spolu s maloletou vycestovali do E. kde mali stráviť Vianoce a v polovici januára 2015 sa mali spoločne vrátiť na I.. V deň plánovaného návratu matka zobrala maloletú na neznáme miesto a prostredníctvom telefónu jej matky otcovi oznámila, že aj s maloletou zostáva v E., s čím otec samozrejme nesúhlasil. Matka sa s maloletou vrátila po 2 dňoch do rodičovského domu, razantne otca poučila ako sa má správať, že s maloletou nemôže hovoriť o I., že je rozhodnutá, že sa obe na I. nevrátia, to všetko pod hrozbou, že ak tieto podmienky matky otec nespĺní, nebude mu umožnené sa s maloletou stykať. Matka nepristúpila na žiadne prosby ani dohovárania. Po týždni sa otec vrátil na I., pretože nevedel, čo má v takejto situácii podniknúť. Otec sa následne opakovane niekoľkokrát vrátil do E. a snažil sa nadviazať s matkou rozumný rozhovor za účelom vyriešenia situácie, keďže práve z jej strany došlo k neoprávnenému zadržaniu maloletej na území E., pričom k takémuto kroku pristúpili nečakane a absolútne bezdôvodne. Aby sa otec mohol s maloletou stykať, bol nútený uzavrieť mediačnú dohodu (konkrétne tri mediačné dohody ohľadom zverenia do osobnej starostlivosti, vyživovacej povinnosti a práva styku), a to v marci 2016 (ďalej spolu ako „mediačná dohoda“). Otec namietal v konaní platnosť mediačnej dohody s tým, že táto bola uzavretá pod nátlakom zo strany matky, ktoré možno nepochybne označiť aj ako vydieranie (matka navyše za účelom zadržania maloletej na území E. vykonštruovala neexistujúce napadnutie jej osoby otcom, ktoré viedlo k vydaniu rozhodnutia o zákaze otca priblížiť sa k matke a jej blízkym osobám, t.j. aj maloletej, pričom proti tomuto rozhodnutiu sa otec nemohol brániť, nakoľko mu nebolo nikdy doručené a dozvedel sa o ňom až v prebiehajúcom konaní). Uzavretím mediačnej dohody malo dôjsť k zlegalizovaniu klasického únosu dieťaťa, kedy sa matka odmietla s maloletou vrátiť do miesta obvyklého pobytu maloletej, t.j. na územie I. republiky. Tu je absolútne nevyhnutné zdôrazniť, že založenie obvyklého pobytu maloletej v I. republike bolo výsledkom nespochybniteľnej dohody oboch rodičov, a toto ani matka v konaní nepopierala, avšak jej konaním došlo k neoprávnenému premiestneniu, resp. zadržaniu maloletej v E.Á. republike. V tejto situácii bol otec matkou vydieraný, a preto musel pristúpiť na uzavretie mediačnej dohody - platnosť tejto dohody, resp. okolnosti, za ktorej

bola uzavretá otec opakovane namietal, že je absolútne v rozpore s akoukoľvek logikou, aby otec dobrovoľne súhlasil so zmenou miesta obvyklého pobytu maloletej po tom, ako matka odmietla návrat s ňou na územie I. republiky (a zlegalizoval tak únos maloletej), ďalej aby dobrovoľne akceptoval stav, že ak sa chce s maloletou pravidelne stretávať, musí sa presťahovať do E., kde zďaleka nemá také ekonomické možnosti, ako na I., čo má samozrejme aj vplyv na životnú úroveň maloletej. Na tomto mieste otec považoval za potrebné pripomenúť, že sa pokúšal podniknúť právne kroky na navrátenie maloletej na územie I. republiky, avšak miestni advokáti sa vyjadrili v tom smere, že v E. republike s predmetným návrhom s ohľadom na miestne špecifiká nemôže uspieť. Stotožnenie sa s uvedeným zo strany súdov SR je samozrejme problematické, pretože by to inými slovami znamenalo, že súdy SR by pripustili, že v E. sa nedodržiava medzinárodný dohovor, avšak vo veciach týkajúcich sa maloletých detí je potrebné vyhnúť sa prílišnému formalizmu a brať do úvahy všetky materiálne podmienky - a aj tie vyššie uvedené, napr. takým spôsobom, že súdy budú venovať maximálnu pozornosť všetkým ostatným okolnostiam, a budú mať za preukázané, že prípadné rozhodnutie o navrátení maloletej do E. republiky bude v súlade s jej záujmami a v súlade s Dohovorom o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí, aj v prípade, ak by otcom namietaná mediačná dohoda nebola platná a neprihliadalo sa na ňu. Inými slovami, ak má byť súdne rozhodnutie založené na existencii mediačnej dohody, ktorej platnosť otec namieta z hľadiska toho, že bola vynútená, a že okolnosti v danej krajine ho nútli k jej uzavretiu, bez toho, aby boli vyčerpávacím spôsobom preskúmané všetky ďalšie podmienky navrátenia maloletej, a teda defacto bolo zistené, že aj v prípade neplatnosti mediačnej dohody sú tu dôvody na navrátenie maloletej, išlo by o rozhodovanie v rozpore so záujmom maloletej. Podľa otca je nutné konštatovať, že platnosťou mediačnej dohody sa súd náležite nezaoberal, pričom je nepochybne oprávnený touto otázkou sa ako predbežnou zaoberať, neskúmal materiálne okolnosti jej uzavretia a ani dôsledne nepreskúmal ďalšie okolnosti, keďže napr. nevykonával navrhnutý dôkaz. O praxi v obdobných prípadoch v juhoamerických krajinách sa vyjadril i N. T. R. v správe o orientačnom vyšetrení. V prípade mediačnej dohody je zároveň tiež sporné, či ňou bol sledovaný najlepší záujem dieťaťa v súlade s článkom 3 Dohovoru, podľa ktorého „záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek postupoch týkajúcich sa detí, či už vykonávaných súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.“ Otec je toho názoru, že mediačná dohoda nie je v záujme maloletej, v jej záujme nebolo ani neoprávnené zadržanie matkou na území E. a práve z tohto dôvodu maloletá nemôže mať obvyklý pobyt na území E., ale naďalej je miestom obvyklého pobytu Slovenská republika. Otec ďalej uviedol, že mediačná dohoda porušuje základné práva dieťaťa vyjadrené v článku 3 Dohovoru o právach dieťaťa, ktorého vysvetľujúce ustanovenie uvádza: „všetky činnosti týkajúce sa dieťaťa musia brať plne do úvahy jeho najlepšie záujmy. Štát musí poskytovať dieťaťu primeranú starostlivosť v prípade, keď ju nemôžu poskytnúť rodičia alebo iné zodpovedné osoby.“ Ďalej otec namietol, že prvoinštančný súd nedôvodne aplikoval Dohovor o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí obmedzene a neprihliadol na článok 18 tohto Dohovoru, podľa ktorého ustanovenia kapitoly III. Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí (Návrat detí) neobmedzujú právomoc justičného alebo správneho orgánu nariadiť návrat dieťaťa kedykoľvek. Formulácia uvedeného ustanovenia stanovuje, že súd môže rozhodnúť o navrátení dieťaťa bez ohľadu na splnenie podmienok uvedených v predmetnej kapitole, čo nepochybne predpokladá, že sa súd bude veľmi dôkladne zaoberať skutkovým stavom (materiálnymi podmienkami) a prihliadne, ako je to najmä u detí akcentované na záujem dieťaťa. Ten má prednosť pred všetkými inými podmienkami stanovenými Dohovorom. Vychádzajúc z uvedeného preto nemožno súhlasiť so záverom prvoinštančného súdu, že sa pri rozhodovaní obmedzil len na skúmanie konkrétnych podmienok vyplývajúcich z ustanovení kapitoly III. Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí (Návrat detí) a dokonca zdôraznil, že predmetom skúmania niektoré skutkové otázky vedome neboli, tieto sa však nepochybne týkajú záujmu dieťaťa. Vychádzajúc z vyššie uvedeného otec tvrdí, že povinnosťou súdu bolo zaoberať sa skutkovou situáciou v celom rozsahu záujmov dieťaťa. Keďže súd je oprávnený kedykoľvek rozhodnúť o navrátení dieťaťa aj bez splnenia podmienok uvedených v kapitole III Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí (Návrat detí) je nepochybne oprávnený kedykoľvek rozhodnúť aj opačne, t.j. rozhodnúť o nenavrátaní dieťaťa - po dôkladnom preskúmaní záujmu dieťaťa a zodpovedajúcich podmienok. V predmetom prípade také rozhodnutie prichádza do úvahy o to viac, ak podľa otca došlo k medzinárodnému únosu zadržaním maloletej v E., a teda súd môže svojím rozhodovaním napraviť tento stav nie rozhodnutím o navrátení do I. republiky (keďže maloletá sa v I. republike nachádza), ale zamietnutím návrhu na jej navrátenie do E., a to aj s prihliadnutím na skutočnosť, že v rámci uzavretia mediačnej dohody, ktorá mala medzinárodný únos legalizovať, nebola maloletá zastúpená kolíznym opatrovníkom, zatiaľ čo v prebiehajúcom konaní je. Zo strany otca teda v žiadnom prípade nejde o prípad neoprávneného

zadržania maloletej na území I. republiky, ale o snahu napraviť protiprávny stav po únose maloletej matkou - jej zadržaní na území E., ktorý mal byť legalizovaný mediačnou dohodou. Závery súdu o tom, že tvrdenia otca o praktickej nemožnosti jeho úspechu v návratovom konaní v E. sú účelové, nemožno vyhodnotiť inak ako ignorovanie skutočného stavu (materiálnych podmienok). Takýto záver navyše nie je ani logický, keďže nepochybne svojvoľne konala matka, a to zadržaním maloletej na území E.. Otec poukázal na to, že zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené podľa ustanoveniu § 365 ods. 1 písm. g) CSP. Nižšie uvedené novoty v odvolacom konaní sú použiteľné v zmysle ustanovenia § 366 písm. d) CSP vzhľadom na skutočnosť, že otec pre krátkosť procesných lehôt v predmetnom konaní nemohol tieto v prvoinštančnom konaní uplatniť - zabezpečenie listín preukazujúcich uvedené skutočnosti si vyžadovalo značný čas. Otec zdôraznil, že maloletá sama od seba spolu so svojou sesternicou napísali list sudkyňi, kde popísali svoje túžby, aby maloletá zostala na I.. Rovnako je potrebné poukázať na správu o orientačnom vyšetrení a predbežnú správu o poradenstve, z ktorých vyplýva: a) najmä dôvodnosť vykonania znaleckého dokazovania vo vzťahu k maloletej a jej schopnosti vyjadriť sa k predmetu konania, b) dostatočná vyspelosť maloletej na vyjadrenie svojho názoru, c) potvrdenie túžby maloletej zostať na I.. Otec v rámci svojho odvolania poukázal na psychické problémy matky. Uviedol, že matka bola hospitalizovaná v januári 2011 v Psychiatrickej nemocnici Philippa Pinela v Pezinku pre poruchy správania pod vplyvom halucinácií, po tom čo 20.01.2011 odstavila auto na diaľnici, postavila sa na most, prekročila zábradlie a až po zásahu polície bola privezená domov. Matka sa vyjadrila, že vraj „. H.“. Matke bola diagnostikovaná ťažká depresívna porucha s psychotickými príznakmi a akútna psychiatrická porucha s príznakmi schizofrénie. Z nemocnice bola prepustená na vlastnú žiadosť. Istý čas sa ďalej na I. psychiatricky liečila, avšak či v liečbe pokračovala i v E. otcovi nie je známe. Podľa názoru otca, berúc do úvahy najlepší záujem dieťaťa a zohľadňujúc nejasný zdravotný stav matky, bude najvhodnejšie, ak maloletá zostane s otcom na I., pretože takým spôsobom nehrozí maloletej vážne nebezpečenstvo (tak ako to uvádza čl. 13 Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí), keďže otec by mal možnosť kontrolovať vplyv prípadných psychických problémov matky na maloletú, čo v E. nebude možné. Otec taktiež v rámci odvolania poukázal na zdravotné problémy maloletej. Vyššie spomenuté zdravotné ťažkosti matky sa sčasti odzrkadľujú i na maloletej, nakoľko po príchode z E. sa u nej prejavovali tikové prejavy, má problémy so spánkom, rozpráva zo sna. Maloletá bola taktiež endokrinologickým vyšetrením uskutočnením na I. diagnostikovaná T. v N. Q. Š. Ž. I. K., ďalej bolo zistené, že maloletej Ú. P. L. Q. Š. Ž. a že maloletá z tohto dôvodu U. C. W. V. I. W. C. N. V. XX P. V I. republike má maloletá zabezpečené pravidelné preventívne prehliadky, v E. nemala ani jednu. Aj preto jej nebolo zistené vyššie uvedené ochorenie a jeho zhoršenie v priebehu 1 roka. Tiež neboli zistené hormonálne poruchy - znížený rastový hormón. V rámci preventívnych prehliadok v SR sa sleduje psychický vývin dieťaťa, čo je veľmi dôležité práve u maloletej, vzhľadom na pozitívnu rodinnú anamnézu zo strany matky, aby sa včas vylúčilo alebo odhalilo psychosomatické alebo iné ochorenie. Je potrebné preto zobrať na vedomie odborné nálezy z vysokokvalifikovaných vyšetrení na slovenských klinikách a výskumných pracoviskách a z nich vyplývajúce závery a odporúčenia v tom smere, že pre maloletú, resp. pre jej zdravý psychický či somatický vývoj je jednoznačne vhodnejší život na I., kde má zabezpečenú vysokokvalifikovanú zdravotnú starostlivosť, neporovnateľnú so starostlivosťou v E.. Otec považoval za opäť potrebné uviesť, že v E. uvedené diagnózy neboli zistené, a teda je tu pochybnosť či maloletej nehrozí vážne nebezpečenstvo navrátením, z hľadiska zabezpečenia jej zdravotnej starostlivosti. V tejto súvislosti poukazujeme aj na skutočnosť, že zdravotné poistenie bolo matkou zabezpečené v E. len účelovo, a to v súvislosti s týmto konaním. Otec tvrdí, že je v záujme maloletej, aby zostala na I., kde jej otec dokáže zabezpečiť vhodné a potrebné zdravotné vyšetrenia a dozerať na ne. V závere odvolania otec uviedol, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. h) CSP, nakoľko krajina obvyklého pobytu nie je daná. Už vyššie otec preukázal, že E. nie je obvyklým pobytom maloletej, a to z dôvodu, že k založeniu tohto domnelého obvyklého pobytu došlo v prvom rade protiprávnym zadržaním maloletej matkou a taktiež vmanipulovaním otca do uzavretia mediačnej dohody pod hrozbou zákazu styku s maloletou. Tu si dovoľuje poukázať aj na skutočnosť, že súd v bode 6 uznesenia konštatuje, že rozhodnutie o zákaze približovania sa otca k matke aj ďalším osobám vrátane maloletej, nebolo rozhodujúcou skutočnosťou pre posúdenie veci. Toto konštatovanie je však nesprávne, keďže existencia uvedeného rozhodnutia, proti ktorému sa otec nemohol pre nedoručenie brániť, vylúčila možnosť jeho úspechu v konaní o navrátení maloletej na I. (ktorá v tom čase nepochybne mala obvyklý pobyt v SR), a teda ho donútila uzavrieť mediačnú dohodu. Obvyklým pobytom maloletej, i napriek tomu, že žila vyše dvoch rokov na území E., preto je i naďalej I.. K neplatnosti mediačnej dohody otec poukázal na skutočnosti uvedené vyššie. Na základe vyššie

uvedených skutočností navrhol, aby súd vydal uznesenie, ktorým odvolací súd uznesenie Okresného súdu Bratislava I zo dňa 29.06.2017, sp.zn. 3P/9/2017-276 zruší a vráti vec súdu na ďalšie konanie, alebo v prípade možnosti odvolacieho súdu vykonať navrhnuté dokazovanie navrhol, aby súd vydal uznesenie, ktorým odvolací súd návrh zamietne.

24. Matka sa vyjadrila k odvolaniam otca a uviedla, že z procesnej stránky namieta skutočnosť, že otec podal dve odvolania, pričom prvé odvolanie podal dňa 15.08.2017 prostredníctvom právneho zástupcu - advokátska kancelária Consilior Iuris s.r.o. zastúpený: JUDr. Róbert Dupkala, advokát a druhé dňa 16.08.2017 prostredníctvom právneho zástupcu Nosko & Partners s.r.o., pričom plnú moc tomuto právnenému zástupcovi udelil dňa 14.08.2017, čiže pred podaním tzv. prvého odvolania. Nie je matke zrejmé, či otec odvolal udelenú plnú moc Consilior Iuris s.r.o. zo dňa 09.08.2017 ešte pred udelením ďalšej plnej moci, ktorú udelil dňa 14.08.2017 keďže Consilior Iuris s.r.o. podal odvolanie až deň po udelení plnej moci inému advokátovi. V prvom rade považuje matka za potrebné informovať o tom, že otec úmyselne maril výkon styku maloletej s matkou, ktorý je povolený v zmysle uznesenia Krajského súdu v Bratislave č.k. 20CoP 37/2017-310 zo dňa 11.08.2017, v zmysle ktorého má matka právo na kontakt s maloletou od 14.08.2017 do 03.09.2017. Uvedené uznesenie nám bolo doručené dňa 22.08.2017 a bolo doručené aj ÚPSVaR. Otec bol s obsahom uvedeného uznesenia oboznámený a toto odmietal prevziať na pošte a to úmyselne za účelom zmarenia styku maloletej s dcérou. Uznesenie bolo nakoniec na našu žiadosť doručené právnenému zástupcovi otca prostredníctvom súdneho doručovateľa dňa 30.08.2017 kedy sa stalo vykonateľné. K jednotlivým bodom odvolania matka uviedla, že otec vo svojom odvolaní namieta nesprávny procesný postup súdu a uvádza, že maloletá nebola pred svojím výsluchom konanom dňa 28.06.2017 riadne primerane poučená o tom, čo je predmetom jej výsluchu a že výsluch sa uskutočnil v neprimeranom prostredí, kedy bola okrem sudkyne a zapisovateľky prítomná aj kolízna opatrovníčka a psychologička. Ako je uvedené v samotnom uznesení v zmysle správy psychologičky z ÚPSVaR Malacky zo dňa 28.06.2017 vypočutie maloletej prebiehalo v adekvátnom prostredí, dokonca v záujme maloletej bola k výsluchu pribratá aj psychologička z ÚPSVaR. Maloletá v zmysle zápisnice z výsluchu zo dňa 28.06.2017 pôsobila kľudným dojmom, správala sa primerane k situácii, na otázky odpovedala v podstate bez latencii, pôsobila bezprostredne. V zmysle správy od psychologičky bol prejav správania maloletej počas výsluchu pokojný a uvoľnený, nemala problém porozumieť otázkam a na otázky odpovedať. Výsluch maloletej prebehol ako bolo uvedené v štandardných a adekvátnych podmienkach, z čoho vyplýva, že maloletá si bola vedomá účelu daného výsluchu a odpovedala pokojne a otázkam porozumela. Prítomnosť kolízneho opatrovníka a psychológa sú bežné pri výsluchoch maloletých detí. Z tohto dôvodu považujeme tvrdenia otca vo vzťahu k priebehu výsluchu maloletej uskutočnenému dňa 28.06.2017 za neadekvátne a irelevantné. K výsluchu maloletej je potrebné dodať, že maloletá nebola niekoľko dní pred jeho uskutočnením v škole a tiež v žiadnom kontakte s matkou, ktorý jej bol odopieraný (aj telefonický). Otec maloletú pripravoval na výsluch a výsluch nedopadol podľa očakávaní otca, čo sú dôvody jeho napádania zo strany otca. Je potrebné tiež uviesť, že výsluch sa realizoval ešte pred vydaním neodkladného opatrenia, ktorým súd upravil styk maloletej s matkou, čiže v čase keď sa maloletá nemohla stretnúť s matkou osamote, iba za prítomnosti otca, ktorý pozorne sledoval obsah komunikácie medzi matkou a dcérou. Matka ďalej vo svojom vyjadrení poukázala na to, že otec vo svojom odvolaní ďalej namieta nesprávny procesný postup súdu, a to údajným porušením povinnosti súdu vyžiadať si od príslušného E. úradu informácie o sociálnom prostredí dieťaťa. Nestotožňujeme sa s názorom otca a jeho právneho zástupcu, že by bolo povinnosťou súdu zisťovať informácie vyžiadanim od príslušného E. úradu. Uvedená povinnosť nie je zakotvená ani v Haagskom dohovore ani v CMP a nevyplýva ani z praxe súdov rámci návratových konaní. Uvedené okrem iného otec nepožadoval ani v rámci celého prvoinštančného konania. Je evidentné z rozhodnutia súdu, že ten mal dostatočné informácie o sociálnom prostredí maloletej v E. z predložených dôkazov. Ako matka v rámci konania viackrát uviedla, maloletá má v E., vytvorené vhodné rodinné zázemie a sociálne prostredie potrebné na jej ďalší plnohodnotný vývin. Maloletá žije s matkou v E. v meste I. A. Z. s populáciou viac ako 3 milióny obyvateľov, čo poskytuje maloletej dostatočné množstvo príležitostí na jej rozvoj. Maloletá býva s matkou v štvrti, ktorá je veľmi bezpečná, zdravotníctvo je na veľmi vysokej úrovni. Matka prikladá súdu fotodokumentáciu bývania v E., kde býva so svojimi rodičmi a maloletou. Tento dom otec dobre pozná, keďže tam navštevuje maloletú počas jeho návštev v E. a často aj prespáva v danom dome počas jeho pobytu v E.. Maloletá navštevuje v E. jednu z najlepších súkromných škôl, kde v triede maloletá svojimi výsledkami vyniká. Maloletá sa zúčastňuje matematických olympiád, jej známky sú výborné a lepšie než známky, aké dostáva v škole na I.. Maloletá chce byť aj prezidentkou triedy, v triede je veľmi obľúbená, v E. sa jej darí. Máme za to, že v tejto súvislosti pre posúdenie sociálneho prostredia maloletej, matka v konaní dostatočným

spôsobom preukázala a opísala sociálne prostredie maloletej v E.. Otec nespochybnil a nenamietal ani jednu uvedenú skutočnosť, a ani dôkaz predložený matkou pred súdom prvej inštancie. Zisťovanie situácie sa okrem uvedeného realizovalo aj výsluchom účastníkov a aj maloletá popísala pomery v ktorých žije zákonnej sudkyňi pri výsluchu. K zdravotnému poisteniu matka uviedla, že maloletá je zdravotne poistená v E. nepretržite. Dôkaz predložený matkou je vyhotovený dňa 17.05.2017, kde obnovila zdravotnú poisťovňu maloletej. Počas pobytu maloletej bola maloletá poistená v štátnej zdravotnej poisťovni a aj súkromnej. Po odchode maloletej z E. a jej zadržiavaní otcom bola poistená v súkromnej zdravotnej poisťovni matkou a poistenie hradila matka a matka dňa 17.05.2017 opätovne obnovila poisťovňu maloletej. Každopádne dôkaz predložený matkou mal za účel preukázať len skutočnosť, že maloletá v čase jej návratu do E. bude mať zabezpečené zdravotné poistenie v E., a tak právo na zdravotnú starostlivosť. Matka má za to, že návrhy otca na vyžiadanie informácie od E. orgánu majú za účel len predĺžiť súdne konanie a s uvedenými návrhmi nesúhlasí a žiada, aby súd na ne neprihliadal. Otec vo svojom odvolaní ďalej namieta, zmätočnosť a nevykonateľnosť výroku č. III uznesenia súdu prvej inštancie. Matka poukázala na to, že výrok III predmetného uznesenia nie je zmätočný a uznesenie je formulované jasne, určito a zrozumiteľne, a tak je vykonateľné. Z výroku č. III jednoznačne vyplýva, že ak otec maloletú do 15 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia nenavráti na územie E. republiky, je matka po uplynutí 15 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia oprávnená maloletú prevziať za účelom jej návratu do krajiny jej obvyklého pobytu, t.j. na územie E. republiky. Uvedená námietka a závery otca sú neopodstatnené. K otázke zistenia stupňa vyspelosti maloletej matka uviedla, že maloletá je vo veku, kedy nie je schopná vyjadriť svoj vlastný objektívny názor. Uvedený záver zastával aj psychológ ÚPSVaR rovnako aj zákonný sudca. Práve pribratie psychológa k výsluchu maloletej je dostatočným zisťovaním vyspelosti maloletej. Práve pribratá psychologička ÚPSVaR K.. N. bola v kontakte s maloletou od jej príchodu na I.. Závery psychologičky sú jasné: „ R. C. H. O. S. R.U. O. O. V. U. na T., O. C. O. U. O. C. I. W.“. Uvedená psychologička komunikovala s dieťaťom od 15.03.2017 kedy uskutočnila pohovor s maloletou na referáte ÚPSVaR na žiadosť otca a dieťa sledovala priebežne počas celého jej pobytu na I.. Obaja rodičia komunikovali s ÚPSVaR a žiadali o pomoc pri rôznych situáciách ktoré nastávali a nastávajú počas neoprávneného zadržiavania maloletej na I.. Maloletá sama nedokáže reálne zhodnotiť situáciu a nedokáže si ani len predstaviť, že v prípade nenariadenia návratu do E., matka už nebude žiť na I., ale odcestuje do E.. Uvedené by pre maloletú predstavovalo nenapraviteľnú ujmu, keďže matka je osobou, ktorá sa o maloletú stará od jej narodenia. Práve účasť psychológa počas výsluchu maloletej pred súdom a sledovanie tým istým psychológom od marca 2017 je dostatočným preukázaním rozumovej vyspelosti maloletej v konaní. Otec ďalej vo svojom odvolaní uvádza, že súd dospel k nesprávnemu zisteniu, že maloletá nie je rozhodnutá v prospech zotrvania na území I. republiky. Otec uvádza, že maloletá jednoznačne trvá na tom, že chce zostať na I., čo preukazuje správou o orientačnom vyšetrení zo dňa 09.07.2017. K predkladanej správe matka uviedla, že nebola ani len informovaná o akomkoľvek orientačnom vyšetrení maloletej. Zároveň poukázala na to, že neboli použité žiadne testové metódy pri vyšetrení. Celkovo správa pôsobí veľmi zmätočne, akoby bola kopírovaná z rôznych zdrojov, mení sa fond písma a jeho veľkosť. Nie je z nej zrejmé, kto je N.. R., ani či je vôbec psychológ. Daná osoba vychádzala len z informácií poskytnutých otcom a tiež len z dokumentov, ktoré jej otec predložil. Nemala vôbec komplexnú informáciu o situácii. Je zrejmé, že uvedené informácie boli zjavne modifikované a napríklad p. R. usúdil, že otec nemá k maloletej prístup v E., je mu zamedzovaný kontakt s maloletou, prípadne, že otcovi hrozí nejaké stíhanie v E., čo sú všetko nepravdivé informácie. Pán R. bez akýchkoľvek vyšetrení dospel k záveru, že maloletá je nadpriemerne nadaná a sociálne zrelá. Matka uviedla, že o uvedenom závere si dovoľí pochybovať, keďže testovanie nadpriemerne nadaných detí prebieha počas 2 dní v špecializovaných zariadeniach pre účely ich prijatia do škôl pre nadpriemerne nadané deti. Uvedené nie je možné zistiť z pohovoru. Otec vystavuje maloletú neprimeranému počtu psychologických a dokonca psychiatrických vyšetrení, ktoré nie sú v záujme maloletej. O žiadnych matka nie je informovaná a nie je jej poskytnutá žiadna možnosť nielen sa vyjadriť, poskytnúť relevantné informácie osobám, ktoré vyšetrenia realizujú, ale ani zúčastniť sa ich. Predmetné osoby nemajú žiadne iné informácie iba informácie od otca, ktoré sú skreslené a často až nepravdivé. Uvedené nie je možné považovať za relevantné dôkazy v konaní. Vyšetrenie u N.. K. sa malo uskutočniť dňa 24.06.2017, pričom výsluch maloletej na súde sa uskutočnil dňa 28.06.2017 a ďalšie súdne pojednávanie sa uskutočnilo dňa 29.06.2017, pričom otec túto správu nepredložil a ani ústne neuviedol, že sa dieťa zúčastnilo takéhoto vyšetrenia. Je otázne prečo je uvedený dátum vyhotovenia správy na deň 08.08.2017, a prečo otec nezaslal v takom prípade N.. K. aj správu psychológa z výsluchu maloletej zo dňa 28.06.2017, ktorú obdržal dňa 29.08.2017. K listom písaných maloletou matka uvádza, že tieto nepôsobia ako písané rukou dieťaťa, ktoré sa učilo gramatiku slovenského jazyka prvý rok a aj podľa vyjadrenia základnej školy je potrebné, aby sa v nej zlepšovalo:

„Na písomnom N. K. N. Oba listy sú písané na rovnakom papieri a končia slovami: „. za N., čo nie sú veľmi slová nachádzajúce sa v detskom slovníku. Žiadame súd, aby na ne neprihliadal, maloletá bola riadne vypočutá na súde a uvedené je relevantným dôkazom v konaní. Právny zástupca otca uvádza aj konkrétne otázky, ktoré mal podľa jeho názoru súd prvej inštancie položiť maloletej, a to vraj sa mal maloletej priamo spýtať, v ktorej krajine si želá zotrvať. Práve uvedenému kladeniu priamych otázok je potrebné pri zisťovaní názoru maloletého dieťaťa sa vyhnúť. Kladenie otázok na maloletú bolo realizované s dohľadom psychológa ÚPSVaR. Ako už matka v rámci svojho vyjadrenia uviedla, maloletej názor v otázke toho, kde chce zostať žiť, nemožno považovať za právne relevantný a objektívny. Maloletá počas jej pobytu v E. nikdy matke neuviedla a to ani náznakom, že by chcela ísť žiť na I.. V čase pred neoprávneným premiestnením maloletej otcom z E., maloletá považovala za svoj domov E., chcela tam žiť, s matkou sa rozprávali o svojich plánoch v E., maloletá mala túžbu stať sa prezidentkou triedy. Je nepochybné, že otcom uvádzaná túžba maloletej zostať žiť na I., je len výsledkom jeho tlaku na maloletú (ktorého prejav je aj vystavovanie maloletej nadmernému počtu psychologických vyšetrení a pohovorov) a nesprávnej prezentácie situácie a následkov jej života na I. zo strany otca. Dôvody maloletej pre ktoré chce ostať žiť na I. možno zhrnúť nasledovne: lebo na I. bude žiť aj s mamou aj otcom, čiže s oboma rodičmi, ktorých má rovnako rada a ešte že na I. máme sneh, čo v E. nie je. Maloletá tiež uvádza, že otec sa jej veľmi venuje. Celá rodina otca sa snaží vytvoriť maloletej taký nabitý program podľa jej vôle a želania, aby ju dostatočne zabavila, aby maloletá nepomyslela na jej život v E.. Maloletá neprezentovala ani jednu výhradu voči jej životu v E. a do E. sa neodmieta vrátiť. Z výsluchu vykonanom súdom v júni 2017 už bolo aj citeľné, že maloletej začalo byť za E., jej kamarátkami a rodinou žijúcou tam smutno. Odkaz na konkrétnu judikatúru ESLP nemá význam pre zmenu konečného rozhodnutia vo veci. Čo sa týka odkazov matka na ne poukázala pri hodnotení názoru maloletého dieťaťa pred súdom prvej inštancie, a to na publikáciu Burdovej Kataríny: Občianskoprávne aspekty medzinárodných únosov detí, Praf UK, 2016, a to konkrétne na prípad Re. R kde anglický súd konštatoval, že dieťa musí prejavovať viac ako len bežné preferovanie pobytu v jednej krajine pred pobytom v inej krajine. Iné súdy konštatovali, že je potrebné skúmať existenciu nesúhlasu s návratom, obyčajné preferovanie pobytu v štáte únosu dieťaťom nie je dostatočné. V prípade Re. S anglické súdy konštatovali, že možnosť nenariadiť návrat má súd len vtedy, ak sa preukáže, že dieťa má relevantné dôvody na svoje námietky, ak však je názor dieťaťa ovplyvnený treťou osobou alebo únoscom, potom by sa naň nemalo prihliadať. V tomto konaní ani otec nepreukázal relevantné dôvody maloletého dieťaťa na zotrvanie na I. a aj podľa ním predložených dôkazov pričom aj z dôkazov predkladaných otcom a jeho tvrdení ide iba o čistú preferenciu pobytu maloletou, čo nie je považované za dôvod na odmietnutie návratu v zmysle čl. 13 Haagskeho dohovoru, nakoľko dieťa ani raz neodmietlo návrat do E.. Otec ďalej uviedol, že súd prvej inštancie dospel k nesprávnemu názoru, že výkon opatrovníckeho práva matkou je preukázaný. Matka súhlasí s odôvodnením súdu, že z predložených listinných dôkazov - rodného listu maloletej, sobášneho listu rodičov ako aj mediačnej dohody rodičov upravujúcej ich výkon rodičovských práv a povinností súd prvej inštancie vyvodil záver, že ide o dieťa narodené z matky, pochádzajúce z manželstva rodičov, ku ktorému vykonávajú opatrovnícke práva obaja rodičia, v danom prípade navyše bolo rozhodnutím o úprave výkonu rodičovských práv a povinností dieťa zverené matke do osobnej starostlivosti. Matka nadobudla opatrovnícke právo zo zákona, riadne opatrovnícke právo vykonávala, o maloletú sa osobne starala, je teda nad všetky pochybnosti preukázané, že bez súhlasu matky otec nemohol rozhodnúť o mieste pobytu maloletej. Navrhovateľka je matkou maloletej, ako jediná osoba disponuje všetkými rodičovskými právami k maloletej, nakoľko s maloletou žila v spoločnej domácnosti a dieťa mala zverené do osobnej starostlivosti na základe dohôd s otcom, matka maloletej sa osobne starala o maloletú od jej narodenia, teda vykonávala svoje rodičovské práva. Matka je prioritnou osobou v živote maloletej, ktorá sa o ňu starala dennodenne od malička a maloletá je na ňu silno citovo naviazaná. Ak by matka nevykonávala opatrovnícke práva znamená to, že by sa o maloletú nestarala. Uvedené je a bolo nespornou otázkou, keďže aj otec vo všetkých svojich podaniach tvrdil a uvádzal, že maloletá žila v E. s matkou. K otázke miesta obvyklého pobytu maloletej matka uviedla, že v konaní niekoľkokrát preukázala, že miestom obvyklého pobytu maloletej je E., o čom súdu predložila mnohé dôkazy a k tejto otázke sa podrobne vyjadrila počas prvoinštančného konania na čo odkazuje. Aj Krajský súd v Bratislave v uznesení č.k. 11CoP/287/2017-238, zo dňa 04.07.2017, má za preukázané, že obvyklým pobytom maloletej je E.: ". W. V. R. V. na R. R. V. S. C. A. C. N. C. U. I., Ž. K. K. V. N. na Ú. E., O. I. súd N. X. N.. S otcovými tvrdeniami, že bol matkou nútený k uzatvoreniu mediačnej dohody nesúhlasí a svoje argumenty uviedla v rámci prvoinštančného konania. Aj Krajský súd v Bratislave v uznesení č.k. 11CoP/287/2017-238 hodnotí a vyjadruje sa k mediačným dohodám uzatvoreným otcom v bode 10 predmetného uznesenia, z ktorého možno vyvodiť záver, že mediačné dohody považuje za právne záväzné. Tvrdenia otca sú len účelové a prvýkrát

prezentované zo strany otca až po neoprávnenom zadržaní maloletej otcom na I.. K zdravotným problémom maloletej a k zdravotnej starostlivosti ako takej matka uviedla, že jej pediatričkou na území I. je stará mama maloletej, čiže matka otca v konaní, čo uvádza aj pán R. v správe z vyšetrenia, ktorú predložil otec. Otec ani pediatrička s matkou nekomunikovali ohľadom zdravotnej starostlivosti maloletej a matka nemá žiadne informácie o zdravotnej starostlivosti maloletej na I.. V E. má maloletá zabezpečenú plnohodnotnú zdravotnú starostlivosť, chodí na pravidelné lekárske prehliadky. Akurát po plánovanom návrate zo I. mala matka naplánovanú pravidelnú lekársku prehliadku maloletej. Zistenia starej mamy z jej správy matka samozrejme bude sledovať aj v E., maloletú podrobí príslušným vyšetreniam a bude sledovaná v endokrinologickej ambulancii, ktorá je na vysokej úrovni aj v E.. V tomto smere však otec nepredložil výsledky žiadnych lekárskeho vyšetrení, ktoré matka nemá k dispozícii. Akékoľvek iné príznaky opisované otcom ako tikové prejavy a problémy so spánkom nie sú preukázané a sú len tvrdeniami otca. Môžu však aj prameniť z vytrhnutia maloletej z jej prostredia v E., zo zadržania maloletej otcom, v čase od februára do júna bez možnosti plnohodnotného stretnutia s matkou a do dnešného dňa bez možnosti prespatia s matkou. Akékoľvek zdravotné problémy matky z roku 2011, čiže z pred viac ako 6 rokov nemá v konaní o návrat právny význam a takéto námietky a argumenty je potrebné uplatniť v prípadnom konaní o opatrovnícke práva k maloletej v E.. Ak chce otec spochybňovať matkinu schopnosť sa o maloletú riadne starať je potrebné, aby svoje návrhy adresoval súdu v E., čo je súd, ktorý má právomoc o týchto návrhoch rozhodovať. Konanie o návrat nie je návrat k jednému z rodičov, ale návrat do krajiny obvyklého pobytu maloletej, čo je E.. Matka má za to, že je zrejme, že: matka má opatrovnícke práva k maloletej a tieto aj vykonávala, maloletá má obvyklý pobyt v E., matka nikdy nedala súhlas s presťahovaním maloletej na územie SR a ani sa s takýmto presťahovaním nezmierila a podnikla všetky potrebné právne kroky, otec nedisponuje rozhodnutím E. súdu, ktorý by nahrádzal súhlas matky s trvalým premiestnením maloletej na územie I. republiky, maloletá je neoprávnené zadržovaná na území SR otcom, zžitie maloletej s prostredím na území SR je v tomto konaní irelevantné, keďže uvedené sa posudzuje až v prípade ak bol návrh na návrat podaný po uplynutí jedného roka tak, ako uvádza čl. 12 druhý odsek, maloletá nedosiahla primeraný stupeň vyspelosti na aplikáciu čl. 13 ods. 3 Haagskeho dohovoru a návrat do E. neodmieta. Na základe vyššie uvedeného týmto matka žiada, aby odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie ako správne potvrdil.

25. Kolízny opatrovník sa vyjadril k odvolaniam otca a uviedol, že dňa 25.05.2017 uskutočnil šetrenie v domácnosti otca maloletej X. na adrese K.. W. XX, K.. V čase šetrenia bol doma otec bez prítomnosti dcéry. N. Z. býva v byte, ktorého vlastníkom je starý otec maloletej. Jedná sa o 3 - izbový byt, ktorého súčasťou je kuchyňa, obývačka spojená s jedálňou, spálňa, kúpeľňa s WC a detská izba. Celý byt je zariadený moderne a účelne. Detská izba je prispôbená veku a potrebám maloletej. Domácnosť tvorí otec a maloletá. Otcova priateľka v domácnosti občas prespáva. Otec uviedol, že maloletá X. navštevuje 3. ročník Základnej školy v Bratislave. Maloletá momentálne navštevuje tanečný krúžok v tanečnej škole v Bratislave, dcéra X. je zdravá primerane svojmu veku, vedená u pediatra K.. Z. v Malackách (starej matky maloletej). Pravidelne však chodí na kontrolu štítnej žľazy. Otec maloletej je konateľom vo firme N. P. s.r.o. Jeho mesačný príjem sa pohybuje okolo 1.600,- € v čistom. Podľa vyjadrenia otca k stretávaniu matky dochádzalo tak, že sa najprv telefonicky dohodli a potom išli s dcérou za matkou na nejaké dohodnuté miesto. Stretávanie prebiehalo vždy za prítomnosti otca, nakoľko vyjadril obavy, že by matka s maloletou vycestovala bez jeho vedomia do E. republiky. Takto sa matka s maloletou stretávala 4 - krát do týždňa vrátane víkendov. Otec maloletej uviedol, že matka na maloletú nezasiela žiadne výživné. Zriedkavo jej nakúpi sladkosti. Pán Z. sa vyjadril, že nemá v pláne vycestovať s maloletou do E. republiky. Podľa jeho slov, dcéru k nemu dobrovoľne doviedla matka, a preto si podal návrh na jej zverenie do jeho starostlivosti. Dňa 28.07.2017 ÚPSVaR Malacky uskutočnil šetrenie v domácnosti matky maloletej X. na adrese Q. XX, D.. V čase sociálneho šetrenia bola doma matka za prítomnosti dcéry, ktorá bola vo vedľajšej izbe. Matka býva v byte, ktorého vlastníkom je rodinný známy. Jedná sa o 3 - izbový byt, ktorého súčasťou je kuchyňa, obývačka, spálňa, kúpeľňa a WC a druhá spálňa, ktorú využíva v čase návštevy mal. X. ako detskú izbu. Celý byt je zariadený moderne a účelne. Detská izba je prispôbená potrebám maloletej. Tento byt má k dispozícii výlučne matka maloletej X. spolu s maloletou. Matka uviedla, že momentálne nie je na I. zamestnaná, nakoľko prácu má v E.A., kde jej vzhľadom na situáciu vychádzajú v ústrety. Finančne ju podporuje rodina. K stretávaniu s dcérou sa vyjadrila, že sa striktnie pridŕžajú uznesenia vydaného Okresným súdom Bratislava I, sp.zn. 3P/91/2017. Teda v čase určenom pre styk matky s maloletou, si ide matka pre dcéru do Malaciek a následne ju zasa v čase určenom pre styk otca s dcérou odvezie do Malaciek. Matka s dcérou cestujú vlakom, nakoľko nemá k dispozícii automobil. Matka uviedla, že sa snažila s otcom dohodnúť na častejšom stretávaní sa

s maloletou, avšak to odmietol. Počas dcérinho pobytu u matky spoločný čas trávia chodením na výlety, samozrejme v rámci časových možností a výlučne na I., nakoľko nie je právoplatne ukončené konanie na Okresnom súde Bratislava I. vo veci návratu maloletého dieťaťa do cudziny pri neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní. Sociálnym šetrením bolo zistené, že maloletá žije u otca a s matkou sa stretáva presne podľa uznesenia Okresného súdu Bratislava I. Dňa 11.08.2017 sa bez predvolania dostavil na ÚPSVaR Malacky otec maloletej a uviedol, že dňa 07.08.2017 mala ísť X. k matke avšak nechcela ísť a plakala na stanici. Otec uviedol, že sa X. mala pred ním vyjadriť, že nechce ísť k matke, pretože je to pre ňu dlho a chce byť s otcom. Dňa 11.08.2017 si matka preberala maloletú a to už malo prebehnúť bez problémov. Následne dňa 14.08.2017 sa ÚPSVaR Malacky telefonicky spojil s matkou maloletej, aby sa aj ona vyjadrila k avizovanej udalosti a k správaniu maloletej. Matka k danej veci uviedla, že dňa 07.08.2017 sa X. spočiatku nechcelo ísť s matkou, keď sa jej spýtala na dôvod uviedla, že je unavená, lebo predchádzajúcu noc bola dlho do noci hore a ráno sa jej nechcelo vstávať. Matka sa vyjadrila, že pokiaľ je maloletá u nej, tak nikdy neplače, hrajú sa spolu, smejú a chodia na mnohé výlety. Dňa 23.08.2017 sa bez predvolania dostavil na ÚPSVaR Malacky otec maloletej a uviedol, že sa X. mala pred otcom vyjadriť, že čas, ktorý je určený pre styk matky s dcérou, chce sice tráviť s matkou, ale za prítomnosti otca počas celého pobytu u matky. Keď je však dcéra s otcom, tak si prítomnosť matky údajne nemá vyžadovať. Obidvaja rodičia boli poučení, že sú povinní dodržiavať rozhodnutie súdu. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Malacky v závere svojho vyjadrenia uviedol, že sa v celom rozsahu pridrižiava svojich doterajších ústnych ako aj písomných vyjadrení.

26. Podaním doručeným odvolaciu súdu dňa 14.09.2017 sa novozvolená právna zástupkyňa otca vyjadrila k doterajšiemu priebehu konania, v rámci ktorého poukázala na čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa, ako aj na psychickú vyspelosť maloletej a na rešpektovanie jej názoru. Všetky obsiahnuté vyjadrenia v rámci tohto podania boli už vyslovené respektíve obsiahnuté v písomných podaniach zo strany otca a jeho právnych zástupcov v konaní.

27. Odvolací súd preskúmal vec súc pritom nebol viazaný rozsahom ani dôvodmi odvolania (§ 65 a § 66 Civilného mimosporového poriadku), túto prejednal bez nariadenia pojednávania, keď pre nariadenie pojednávania podľa ustanovenia § 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku neboli splnené zákonné podmienky (nebolo potrebné doplniť respektíve zopakovať dokazovanie, nevyžaduje to dôležitý verejný záujem) a dospel k záveru, že obe odvolania otca nie sú dôvodné, a uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne a právne správne potvrdil (§ 387 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku).

28. Podľa čl. 1 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky Slovenská republika uznáva a dodržiava všeobecné pravidlá medzinárodného práva, medzinárodné zmluvy, ktorými je viazaná a svoje ďalšie medzinárodnoprávne záväzky.

29. Podľa čl. 1 Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí prijatého v Haagu dňa 25.10.1980, publikovaného v oznámení Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky pod č. 119/2001 Z.z. (ďalej len "Dohovor"), cieľom tohto dohovoru je

- a) zabezpečiť okamžitý návrat detí, ktoré boli neoprávnené premiestnené do niektorého zmluvného štátu alebo sú v ňom zadržávané, a
- b) zabezpečiť, aby opatrovnícke práva a práva styku podľa právneho poriadku jedného zmluvného štátu sa účinne dodržiavali v ostatných zmluvných štátoch.

30. Podľa čl. 3 Dohovoru premiestnenie alebo zadržanie dieťaťa sa považuje za neoprávnené, ak

- a) je porušením opatrovníckeho práva, ktoré nadobudla osoba, inštitúcia alebo iná právnická osoba buď spoločne, alebo samostatne podľa právneho poriadku štátu, na ktorého území malo dieťa svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred premiestnením alebo zadržaním, a
- b) v čase jeho premiestnenia alebo zadržania sa toto právo aj skutočne vykonávalo buď spoločne, alebo samostatne, alebo by sa takto vykonávalo, ak by nedošlo k premiestneniu či zadržaniu.

Opatrovnícke právo uvedené v písmene a) možno nadobudnúť najmä priamo zo zákona, alebo na základe rozhodnutia súdu alebo správneho orgánu, alebo na základe dohody platnej podľa právneho poriadku tohto štátu.

31. Podľa čl. 12 Dohovoru, ak bolo dieťa neoprávnené premiestnené alebo zadržané podľa článku 3 a v deň začatia konania pred justičným alebo správny orgánom zmluvného štátu, v ktorom sa dieťa

nachádza, neuplynula odo dňa neoprávneného premiestnenia alebo zadržania lehota jedného roka, nariadi príslušný orgán okamžite návrat dieťaťa.

32. Justičný alebo správny orgán nariadi návrat dieťaťa, aj keď sa konanie začalo po uplynutí lehoty jedného roka uvedenej v predchádzajúcom odseku, okrem prípadu, že sa preukáže, že dieťa sa už zžilo s novým prostredím.

33. Ak justičný alebo správny orgán dožiadaného štátu má dôvod domnievať sa, že dieťa bolo premiestnené na územie iného štátu, môže zastaviť konanie alebo zamietnuť žiadosť o návrat dieťaťa.

34. Podľa čl. 13 Dohovoru bez ohľadu na ustanovenie predchádzajúceho článku justičný alebo správny orgán dožiadaného štátu nemusí nariadiť návrat dieťaťa, ak osoba, inštitúcia alebo iná právnická osoba, ktorá nesúhlasí s jeho vrátením, preukáže, že

a) osoba, inštitúcia alebo iná právnická osoba, ktorá mala dieťa v osobnej starostlivosti, v čase premiestnenia alebo zadržania opatrovnícke právo skutočne nevykonávala alebo že súhlasila, či následne sa zmierila s premiestnením alebo zadržaním, alebo

b) existuje vážne nebezpečenstvo, že návrat by dieťa vystavil fyzickej alebo duševnej ujme alebo ho inak priviedol do neznesiteľnej situácie.

35. Justičný alebo správny orgán môže odmietnuť nariadiť návrat dieťaťa aj vtedy, ak zistí, že dieťa nesúhlasí s návratom, a ak dosiahlo vek a stupeň vyspelosti, v ktorom je vhodné zohľadniť jeho názory.

36. Pri hodnotení okolností uvedených v tomto článku justičné a správne orgány vezmú do úvahy informácie o sociálnom prostredí dieťaťa, ktoré poskytol ústredný orgán alebo iný príslušný orgán štátu obvyklého pobytu dieťaťa.

37. Podľa čl. 14 Dohovoru pri hodnotení, či došlo k neoprávnenému premiestneniu alebo zadržaniu podľa článku 3, môžu justičné alebo správne orgány dožiadaného štátu bezprostredne prihliaďnúť na právny poriadok štátu obvyklého pobytu dieťaťa, ako aj na súdne alebo správne rozhodnutia bez ohľadu na to, či boli v štáte obvyklého pobytu formálne uznané alebo nie, aj bez osobitného konania, ktorého účelom je dôkaz cudzieho práva alebo uznanie cudzieho rozhodnutia, ktoré by sa inak muselo uplatniť.

38. Podľa čl. 19 Dohovoru rozhodnutie podľa tohto dohovoru o návrate dieťaťa nemožno považovať za rozhodnutie o určení opatrovníckeho práva.

39. Podľa § 2 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom ustanovenia tohto zákona sa použijú, len pokiaľ neustanovuje niečo iné medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská republika viazaná alebo zákon vydaný na vykonanie medzinárodnej zmluvy.

40. Podľa čl. 20 Haagskeho dohovoru návrat dieťaťa podľa článku 12 možno odmietnuť, ak by to nepripúšťali základné princípy ochrany ľudských práv a základných slobôd dožiadaného štátu.

41. Súd prvej inštancie v tomto konaní v zmysle čl. 3, čl. 12, čl. 13 a čl. 20 Dohovoru správne zameral svoje dokazovanie na zistenie miesta obvyklého pobytu maloletej, na existenciu opatrovníckeho práva, na zistenie skutočností nevyhnutných pre posúdenie, či bolo v danom prípade premiestnenie alebo zadržanie maloletej neoprávnené, a v prípade, ak súd prvej inštancie ustáli, že návrat maloletej je potrebné nariadiť, či je daný niektorý z dôvodov na nenariadenie návratu. V tejto súvislosti odvolací súd udáva, že na všetky potrebné otázky rozhodné pre posúdenie návratu maloletej súd prvej inštancie podrobne zodpovedal, pričom so záverom ku ktorému dospel, sa plne stotožnil aj odvolací súd. Odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie je toho názoru, že krajinou obvyklého pobytu maloletej X. je E., kde maloletá žila bezprostredne viac ako dva roky pred jej premiestnením na územie I. republiky. Je nepochybné, že miesto obvyklého pobytu dieťaťa je potrebné vyhodnocovať s ohľadom ku všetkým skutkovým okolnostiam zistených v danej veci. V danom prípade matka spolu s maloletou X. bezprostredne dva roky predtým, ako maloletú dovedla na I. za účelom realizácie mediačnej dohody s otcom, žila spolu s matkou v meste I. A. Z. v E., v rodinnom dome, v ktorom žili aj ďalší príbuzní zo strany matky, matka k maloletej riadne vykonávala opatrovnícke právo, starala sa o ňu, dieťa navštevovalo riadne školu v E.. Vzťahové väzby dieťaťa k prostrediu boli jednoznačne preukázané. Tieto skutočnosti

neboli zo strany otca namietané, ani v konaní vyvrátené, preto bolo potrebné k nim prihliadnuť. Odvolací súd má za to, že miesto obvyklého pobytu dieťaťa sa môže v priebehu jeho života meniť, avšak v danom prípade v zmysle článku 4 Haágskeho dohovoru, podľa ktorého Dohovor sa použije na dieťa, ktoré malo obvyklý pobyt na území zmluvného štátu bezprostredne pred porušením opatrovníckeho práva alebo práva styku, je potrebné zisťovať obvyklý pobyt dieťaťa, ktorý tu bol bezprostredne pred jeho premiestnením a tým je bezpochyby E.. Na základe uvedeného odvolací súd k námietkam otca ohľadom obvyklého pobytu neprihliadol.

42. Pokiaľ ide o neplatnosť rodičovskej dohody ktorú namietal otec aj v konaní aj v rámci odvolania v tejto súvislosti musí odvolací súd iba uviesť, že súd prvej inštancie sa riadne vysporiadal so všetkými argumentmi otca uvedenými v odvolaní (tieto boli riadne odôvodnené), a preto by odvolací súd iba nadbytočne zopakoval zdôvodnenie uznesenia súdu prvej inštancie, s ktorým sa stotožňuje. K tomuto argumentu odvolací súd iba krátko dodáva, že otec sám bol navrhovateľom mediačnej dohody, túto mediačnú dohodu rešpektoval a výkon svojich rodičovských práv a povinností vykonával v súlade s ňou. Na základe tejto mediačnej dohody bola maloletá X. zverená do osobnej starostlivosti matky, čím otec akceptoval aj pobyt maloletej v E., o čom jednoznačne svedčí aj fakt, že návratu maloletej na územie I. republiky sa nedomáhal. Jeho argumenty uvedené v odvolaní ohľadom jeho možnej neúspešnosti považoval odvolací súd za účelové.

43. Otec taktiež v rámci odvolania namietal výsluch maloletej, ktorý mal byť podľa otca uskutočnený v neadekvátnom prostredí. Na základe uvedeného má odvolací súd za to, že výsluch maloletej bol uskutočnený v miestnosti, v ktorej sa aj pri iných konaniach realizuje výsluch iných maloletých detí, pričom neadekvátnosť prostredia nenamietal ani zástupca maloletej X. (t.j. kolízny opatrovník), ani prizvaná psychologička, práve naopak, v rámci záveru z výsluchu zo strany psychologičky bola skonštatovaná adekvátnosť prostredia, ako aj vedenia výsluchu maloletej. Otec v rámci odvolania ďalej namietal počet ľudí v miestnosti pri výsluchu maloletej a jej prípadné upovedomenie, respektíve poučenie ohľadom skutočností, aký bude mať dopad jej výpoveď na ňu samotnú s poukazom na ustanovenie § 160 CSP a čl. 4 CMP, podľa ktorého súd aplikuje a interpretuje právo rovnako vo vzťahu ku všetkým účastníkom konania. Ak je účastníkom konania maloleté dieťa, koná súd v jeho najlepšom záujme, ak je to vhodné, informuje dieťa o všetkých podstatných otázkach týkajúcich sa priebehu konania a veci samej. V tejto súvislosti odvolací súd udáva, že pri výsluchu maloletej bol prítomný iba nevyhnutne potrebný počet ľudí a to konkrétne: zástupca maloletej v konaní, t.j. kolízny opatrovník, zapisovateľka zachytávajúca priebeh výsluchu, sudkyňa realizujúca výsluch a konanie vo veci a súčasne prizvaná psychologička, potrebná pre posúdenie mentálnej zrelosti maloletej. Inak povedané tieto odvolacie námietky otca ohľadom neprimeraného počtu ľudí prítomných pri výsluchu maloletej nemajú žiadne opodstatnenie, nakoľko výsluch maloletej prebehol v adekvátnom prostredí, v miestnosti na to usporiadanej, za prítomnosti osôb na to oprávnených. Pokiaľ ide o poučenie maloletej v tejto súvislosti odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie udáva, že poučovať maloletú ohľadom jej výsluchu nebolo v danej veci potrebné, ani vhodné, nakoľko výsluch maloletej bolo potrebné realizovať s ohľadom na jej vek, ale aj s ohľadom na to, aby takýto výsluch u maloletej nezanechal negatívnu spomienku, a samozrejme taktiež s dôrazom na to, aby súd od maloletej zistil skutočnosť potrebnú pre konanie vo veci avšak prostredníctvom takzvanej „detskej reči“ a taktiež aby súd (prípadne v súčinnosti so psychológom) pri výsluchu mohol posúdiť mentálnu, respektíve psychickú zrelosť a vyspelosť maloletej. Poučovať maloletú v danej situácii o samotnom konaní by bolo pre maloletú zbytočne stresujúce a nevhodné. Bez právneho významu je v tomto smere aj odvolacia námietka otca, ohľadom nerešpektovania názoru maloletej X., že chce zostať na území I. republiky, a aj napriek uvedenému súd prvej inštancie k tomuto vyjadreniu maloletej neprihliadol. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na výsluch maloletej, z ktorého vyplynulo, že u X. pretrvávali pozitívne spomienky a pozitívne zážitky ako v starostlivosti matky, tak aj v starostlivosti otca. Maloletá sa pri otázkach, týkajúcich sa striktnie jej predstavy budúcnosti, ako aj spôsobu starostlivosti, nevedela jednoznačne vyjadriť. Jej odpovede boli poväčšine neutrálne, doprevádzané vyjadrením ". R.. Odpovede maloletej neboli bipolárne voči svojim rodičom. V spomenutých odpovediach maloletá nevedela adekvátne zvážiť a posúdiť obsah svojich vyjadrení ani dôsledkov, ku ktorým by mohli viesť. Odpovede odzrkadľovali ešte jej osobnostnú nezrelosť, ale aj nevyhranenosť voči rodičom. U maloletej X. je možné aktuálne badať emocionálnu spriaznenosť s otcom, čo do podstatnej miery môže byť determinované doterajším užším kontaktom. Maloletá X. sa vyjadřila, že by bola najspokojnejšia, ak by sa o ňu starali a bola v kontakte so všetkými členmi rodiny ako sú otec, mama, starí rodičia z oboch strán, ako aj ďalší rodinní príslušníci. Maloletá X. má aktuálne zabezpečenú starostlivosť a kontakt s oboma rodičmi, preto

nevie adekvátne zvážiť výhody, tak aj nevýhody, bývania v štáte Slovenská republika, ako aj v štáte E.. Neuvádza ani závažné a ohrozujúce dôvody, prečo by nechcela odísť naspäť do E.. V prospech bývania v I. republike vníma to, že je tu zima a sneh a začiatok vyučovania v škole na I. je o 8.00 hod., kým v E. o 7.00 hod. Za menej náročnú považuje výučbu napr. matematiky v E.. V E. dostávala štandardnú starostlivosť v dostupnom školstve, s možnosťou výberu záujmovej činnosti. E. nevnímala ako nebezpečnú krajinu, obávala sa len zemetrasenia. Psychologička záverom vyhodnotila, že dieťa nemá vytvorený hraničný ani jednotný názor, ani osobnostnú zrelosť na to, aby vedelo adekvátne zvážiť a vyjadriť svoje rozhodnutia, preto odporučila rozhodnutie v danej veci ponechať na zváženie súdu. Inak povedané z výsluchu maloletej nevyplývalo, že by sa nechcela vrátiť do E., ale vyplývalo z jej výsluchu to, že sa jej na I. jej nechýba nikto a nič, keďže je tu aj mamina aj tatino. Maloletá neuviedla žiadne dôvody prečo by nechcela odísť do E.. Na základe vyššie uvedeného má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie správne vyhodnotil výsluch maloletej v tom smere, že maloletá zatiaľ nemá vytvorený konkrétny hraničný názor, ani osobnú zrelosť na to, aby vedela adekvátne zvážiť a vyjadriť svoje rozhodnutie, čo je v deviatich rokoch dieťaťa prirodzené. Na tomto mieste je treba poukázať aj na to, že maloletá X. má pozitívne spomienky aj na život E.A., nakoľko o týchto rozprávala v rámci svojho výsluchu, pričom nevyslovila svoje jednoznačné želanie nevrátiť sa do E.. V tomto prípade má odvolací súd za to, že je potrebné stotožniť sa s vyjadrením matky ohľadom prezentovania názoru maloletej v zmysle, ktorého nestačí, aby maloletá uviedla, že sa jej na I. páči (respektíve, že na I. jej nikto a nič nechýba lebo je tu mamina a tatino), ale na to, aby súd mohol aplikovať čl. 13 Dohovoru, podľa ktorého Justičný alebo správny orgán môže odmietnuť nariadiť návrat dieťaťa aj vtedy, ak zistí, že dieťa nesúhlasí s návratom, a ak dosiahlo vek a stupeň vyspelosti, v ktorom je vhodné zohľadniť jeho názory, je potrebné, aby samotná maloletá deklarovala vôľu nevrátiť sa do E. a túto svoju vôľu aj odôvodnila, čo sa však v danom konaní nestalo, ohľadnúc od skutočnosti, že maloletá X. ani podľa názoru odvolacieho súdu nedosiahla vek a stupeň vyspelosti v ktorom je potrebné zohľadniť jej názor. Na základe uvedeného potom tieto námietky otca ohľadom neprihliadnutia k výsluchu maloletej považoval odvolací súd za neopodstatnené.

44. Vo vzťahu k námietke otca o nevykonaní všetkých ním navrhovaných dôkazov (znalecký posudok, respektíve zabezpečenie príslušného orgánu E. republiky vzťahujúce sa k informáciám o sociálnom prostredí maloletej), odvolací súd poukazuje na nález Ústavného súdu SR sp.zn. I. ÚS 75/96, podľa ktorého z obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR nevyplýva pre všeobecné súdy ústavná povinnosť vykonať všetky dôkazy, ktoré označil účastník konania. Odvolací súd je toho názoru, že súd prvej inštancie vykonal všetky dôkazy potrebné pre rozhodnutie vo veci a v odôvodnení rozhodnutia sa vyporiadal s podstatnými listinnými dôkazmi predloženými oboma rodičmi v konaní. V súvislosti s námietkou otca, že zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené (§ 365 ods. 1 písm. g/ C.s.p.), odvolací súd poukazuje na ustanovenie § 34 C.m.p., v zmysle ktorého v danom civilnom mimosporovom konaní predmetný odvolací dôvod nie je možné použiť. Na záver odvolací súd udáva, že v danom prípade je povinnosťou odvolacieho súdu rozhodnúť čo v najkratšom čase (bezodkladne) na základe skutočností zistených súdom prvej inštancie, a nie vykonávať siahodlhé dokazovanie vo veci, pričom zbytočne dôjde k predĺženiu času, čo je v danom prípade (v prípade návratového konania) neprípustné. Na základe vyššie uvedeného odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne a právne správne potvrdil (§ 387 ods. 1, 2 CSP).

45. Na záver odvolací súd udáva, že z hľadiska zákonnej požiadavky na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, na zachovanie práva účastníka na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, na každý argument účastníka nie je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania, čo sa nepochybne v prejednávanej veci stalo (porovnaj napr. m.m. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva zo dňa 25.9.2012 vo veci Vojtěchová proti Slovenskej republike /sťažnosť č. 59102/08/, nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 14.9.2011, č.k. I. ÚS 361/2010-34, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 17.6.2009, sp.zn. 5 M Cdo 8/2008).

46. Odvolací súd prijal rozhodnutie jednohlasne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011, § 393 ods. 2 Civilného sporového poriadku).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

(1) Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

(2) Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 C.s.p.).

(1) Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

(2) Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

(1) Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

(2) Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

(1) Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

(2) Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a

ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 C.s.p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 C.s.p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 C.s.p.).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C.s.p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C.s.p.).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C.s.p.).